

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

19^e JAARGANG

WOENSDAG 10 OCTOBER 1934

No. 980

NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT.

Curatoren: Mr. G. Vissering, Voorzitter; Ir. A. Plate, Onder-Voorzitter; Mr. K. P. van der Mandele, Penningmeester; Mr. P. Hofstede de Groot; Jhr. Mr. L. H. van Lennepe; L. H. Mansholt; Mr. R. Mees; E. D. van Walree; Ch. J. I. M. Welter; C. J. P. Zaalberg.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN. COMMISSIE VAN ADVIES.

Prof. Mr. D. van Blom; Jhr. Mr. L. H. van Lennepe; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Jan Schilthuis; Prof. Mr. F. de Vries. Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart. Redacteur-Secretaris: Dr. H. M. H. A. van der Valk. Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam. Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 145192.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Economisch-Statistisch Kwartaalbericht f 1.—. Leden en donateurs ontvangen het weekblad en het Kwartaalbericht gratis en een reductie op de verdere publicaties.

Aangetekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

INHOUD.

	Blz.
DE GEMEENTEN EN DE OPENBARE MEENING door J. Hasper	882
Beleggen in effecten door L. W. E. Rauwenhoff	884
De handelsbetrekkingen tusschen Britsch-Indië en Japan door Mr. D. J. Hulshoff Pol	886
Opleiding tot verkooper in den detailhandel door Mej. Dr. Else Herzberg	887
De resultaten der devaluatie-politiek in het eerste halfjaar 1934 III (Slot) door Dr. J. G. Stridiron	889
De Indische middelen over Juni 1934	891
AANTEKENINGEN:	
Naar devaluatie van den Gulden	893
De industrialisatie van Japan	894
Koffie-statistiek over September 1934	895
Raming van de Europeesche bietsuikerproductie	895
BOEKAANKONDIGINGEN:	
Dr. Ernst Schultze. Die Entwicklung der Welttonnage im Zusammenhang mit dem Welthandelsvolumen bespr. door Ir. J. W. Bonedakker	895
MAANDLIJFERS:	
Hypotheekrente in Nederland	896
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	896
Overzicht van de Indische middelen	897
STATISTIEKEN	897—900
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten.	

9 OCTOBER 1934.

Van de geldmarkt valt bijna geen verandering te melden. Men betracht een weinig terughouding in verband met de interpretatie van het in de Duitsche overeenkomst bepaalde over de betaling van accepten, die reeds voor 24 September waren geaccepteerd. Het disconto blijft dan ook stijf op $\frac{1}{2}$ pCt. Prolongatie en call onveranderd.

* * *

Op de wisselmarkt trok de verdere daling van het Pond nog steeds de belangstelling. De oorzaak schuilt nog steeds in de doorlopende vraag naar Dollars in Londen, waar ook van speculatieve zijde aankopen worden gedaan, waardoor de prijs van 4.93 tot 4.91 $\frac{1}{2}$ is opgelopen, na voorbijgaand zelfs op 4.90 $\frac{1}{2}$ te zijn geweest. Er blijft in Londen ook nog grote vraag naar Fransche Francs bestaan en niettegenstaande de controle geregeld in de markt is, is de koers van 74.25 tot 74.05 gestegen. De Dollarkoers hier te lande is bijna niet veranderd en schommelt rond de 1.46 $\frac{9}{16}$. De Pondenkoers moest hier dus flauw zijn; van 7.23 is hij dan ook op 7.20 $\frac{1}{4}$ teruggegaan. De Fransche Franc is een weinig opgelopen: 9.72 $\frac{1}{4}$ —9.73. Belga's blijven zich rond het goud-invoerpunt bewegen: 34.45. De Mark handhaafde zich op het verhoogde peil: 59.32 $\frac{1}{2}$, met een beperkte markt. Zeer aangeboden waren Registermarken, die beduidend terugliepen. Tsjecho-Kronen waren vaster 6.16. De Scandinavische koersen maken de beweging van het Pond mede. De Peseta bleef onveranderd, ondanks de woeelingen: 20.16. Canadeesche Dollars rond de 1.50. Argentijnsche Pesos zijn eerder iets aangetrokken 38%.

Op de termijnmarkt is maar weinig veranderd. Het disagio voor Ponden en Dollars wijzigde zich bijna niet. Aangeboden waren Belga's op drie-maandslevering, die ca. 30 c. onder kassa noteerden. Ook Peseta's op latere levering waren lager, nl: 35 p. onder contant.

Goudbaren noteeren hooger, ca. f 1651. Sovereigns en Eagles onveranderd.

DE GEMEENTEN EN DE OPENBARE MEENING.

Van de begrotingsdrift, die in het najaar zulk een fleur aan het gemeentelijke leven pleegt te geven, is dit jaar al heel weinig te bespeuren. Er heerscht een rust, die na de sombere voorspellingen voor het jaar 1935 weldadig aandoet. Men komt in een betere stemming, die hare rechtvaardiging schijnt te vinden in de berichten, die er melding van maken, dat verschillende gemeenten hare begrotingen zonder belastingverhoging sluitend kunnen maken, ja zelfs tot belastingverlaging kunnen overgaan.

Dit alles is slechts schijn. Want in gemeenten, die nog geen topbelastingen kennen, zullen de gemeentelijke belastingen ingevolge de wet tot regeling van de werkloosheidsuitgaven worden opgevoerd, niet ten behoeve van die gemeenten, maar ten bate van het werkloosheidssubsidiefonds. Wanneer de besturen van bedoelde gemeenten nu mededeelen, dat zij de belastingen niet behoeven te verhoogen, dan wil dat zeggen, dat de belastingen niet nog eens extra ten behoeve van de gemeente zullen worden verzwaaard; m.a.w. dat met de wettelijke verhoging kan worden volstaan. En van een verlaging zal slechts sprake kunnen zijn, indien die verlaging de wettelijke verhoging overtreft.

Is dit voor den niet ingewijde misschien een beetje ontgoochelend, ook de rust zal een illusie blijken te zijn, omdat de begrotingen, in plaats van gepubliceerd, naar de provinciale griffies zijn overgebracht ten einde aldaar te worden bestraald, geopereerd en gemasseerd. Slechts enkele, die aan bepaalde eischen voldoen, worden vrijgegeven, met de mededeeling — die men reeds in verschillende berichten heeft kunnen aantreffen — dat de begroting in den gemeenteraad kan worden behandeld. Patiënten met verborgen kwalen of met vliegende tering blijven in dat sanatorium, zoodat men deze niet kan zien. Slechts van de familie kan men iets te weten komen.

Binnenkort zullen degenen, die in het gemeentelijke leven belang stellen, worden geschokt door de enorme schuld, die op de gemeenten drukt.

De laatste publicaties, die tot de verbeelding van het publiek hebben gesproken, zijn gedaan bij het rapport van de Commissie-Welter. Deze heeft op blz. 46 van haar rapport na de hoofdjjes „Wantrouwen in het gemeentelijk financieel beleid” en „Stijging der gemeenteschuld” geschreven: „De gemeenteschuld stijgt in onrustbarende mate en in tijden van dalende conjunctuur als wij thans tegemoet gaan, zullen de rente en aflossingslast een der meest bezwarende posten op het gemeentelijk budget gaan vormen. De totale gemeenteschuld bedroeg in 1919 omstreeks f 850 miljoen. Tien jaren later is zij reeds boven de f 2100 miljoen gestegen, d.w.z. een vermeerdering van meer dan 150 pCt. De Rijksschuld steeg in diezelfde periode met omstreeks 10 pCt.”

In een ook overigens zeer lezenswaard rapport van de adviesclub voor de gemeentefinanciën van den Ned. Bond van gemeente-ambtenaren in Weekblad No. 1625 is er de aandacht op gevestigd, dat deze voorstelling van zaken niet juist was, o.a. omdat bij de vergelijking tusschen de schuldbedragen 1919 en 1929 niet was vermeld, dat de Rijksvorschotten voor den woningbouw in 1919 niet, doch in 1929 wel (van 1924 af) tot de gemeenteschulden waren gerekend. De schuldvermeerdering bedroeg in die 10 jaar dan ook niet 150 pCt., doch 78 pCt. of f 665 miljoen, hetgeen in het geheel niet zoo verontrustend is, wanneer men factoren van bevolkingstoename, uitbreiding van de bedrijven, enz. enz. laat medetellen. Overigens is het met het oog op de vergelijking, die met het percentage van de toename van de Rijksschuld is gemaakt, nog steeds te betreuren, dat de Commissie geen absolute cijfers heeft genoemd. Volgens het Statistisch Zakboekje 1933 bedroeg de nationale gevestigde schuld in 1919 f 1.850.588.000. In 1929 zou de

schuld volgens de Commissie met 10 pCt. zijn toegenomen. Dat zou dan zijn ruim f 185 miljoen. Volgens de opgave van het statistisch bureau was de schuld in 1929 evenwel opgelopen tot f 2.585.756.000, dus met ruim f 735 miljoen. Wat moet men hiervan nu denken?

Beschouwingen, die de gemeenten veel kwaad hebben gedaan, kwamen in het rapport meer voor. Op blz. 44 heeft de Commissie b.v. een staatje opgenomen van de stijging van de gewone uitgaven volgens de begrotingen van alle gemeenten tezamen. Hoewel deze gegevens blijkbaar waren overgenomen uit de Statistiek der gemeentefinanciën, werd de bijbehorende toelichting niet opgenomen doch zelf gemaakt en wel in deze bewoordingen: „In bovenstaand overzicht trekt vooreerst de aandacht, dat telken jare de uitgaven volgens de rekeningen zeer belangrijk hooger zijn dan volgens de begrotingen. Dit wijst òf op onnauwkeurige of geflatteerde ramingen, òf op een onvoldoende begrotingsbewaking.” Doch het Centraal Bureau voor de Statistiek gaf een veel redelijker verklaring en merkte op: „Evenwel zijn de verschillen tusschen de oorspronkelijk geraamde en de werkelijke inkomsten *groot*er dan de verschillen tusschen de oorspronkelijk geraamde en werkelijke uitgaven.” Gelukkig zijn deze scheeve voorstellingen al weer wat vergeten en wordt het gemeentelijke beleid langzamerhand met grootere kennis van zaken beoordeeld.

Dit laatste blijkt evenwel nog niet uit de beslissing van de Regeering, volgens welke voor iedere gemeente jaarlijks zal worden uitgerekend, hoeveel de schuld per inwoner in verhouding tot de draagkracht per inwoner bedraagt. Dergelijke berekeningen kunnen op vele manieren worden gemaakt. Men kan nemen het totaal der schuld, men kan splitsing maken tusschen schuld, aangegaan voor productieve en improductieve werken en tusschen schuld, belegd in rendabele of niet-rendabele objecten. Voorts zal men bij de berekening van de schuld per hoofd der bevolking in aanmerking kunnen nemen of de werken, waarvoor de schuld werd aangegaan, voor een grooter gebied van nut zijn, zoodat men bij het medetellen van de schuld, rustende op een waterleiding, een electriciteitsbedrijf, eerst een vermindering kan toepassen in evenredigheid met het aantal inwoners, dat in de exploitatielasten bijdraagt. Ook zal men voor een billijke beoordeling tegenover de schuld de waarde van gemeentelijke bezittingen mogen stellen, wat wel heel sterk spreekt ten aanzien van de eigendommen, die bij een grondbedrijf zijn ondergebracht.

Nu is in de Wet van 22 December 1933 (S. 715) tot steun aan noodlijdende gemeenten bepaald, dat ieder jaar zal worden berekend, in welke verhouding de schuldenlast van elke gemeente staat tot de draagkracht dier gemeente, en dat, wanneer deze verhouding te ongunstig is, de Ministers van Financiën en Binnenlandsche Zaken, na Gedeputeerde Staten te hebben gehoord, het bedrag zullen vaststellen, dat in het volgende begrotingsjaar ten laste van den kapitaaldienst mag worden gebracht. De nadere uitwerking is gegeven bij den Algemeenen Maatregel van Bestuur van 27 Juli 1934 (S. 445), waarbij wordt voorgeschreven, dat jaarlijks de schuld per inwoner zal worden uitgedrukt in een percentage van de draagkracht per inwoner. Voor de berekening mag worden afgetrokken alle schuld, welke ten behoeve van rendabele bedrijven is aangegaan. Deze wordt dus niet medegerekend. De andere schuld echter, zoodat die, welke rust op de bedrijven, die (tijdelijk) met verlies werken, telt voor 100 pCt. mee.

Dit voert natuurlijk tot eigenaardige consequenties, in welk verband slechts zij gewezen op de mogelijkheid van een enorme toename, eventueel afneming van de schuld van jaar op jaar, zonder dat opnieuw geleend resp. extra zou zijn afgelost, wanneer nl. een niet-rendabel bedrijf winst gaat afwerpen of wanneer een verliesgevend bij een winstgevend bedrijf wordt ondergebracht. De schuld wordt dan geredu-

ceerd, tot 0, telt dus niet mede. Ook zal de schuld, welke voor woningbouw is aangegaan en welke door de Regeering geacht wordt op de gemeenten te drukken, voor 100 pCt. medetellen, ook al zouden de woningen rendabel worden geëxploiteerd, aangezien voor het woningbeheer geen bedrijven naar de formeele regeling van de gemeentewet in het leven zijn geroepen. Dit zou allemaal nog veel verder kunnen worden uitgewerkt, maar het is zoo zeker wel voldoende om het ondeugdelijke van dezen grondslag van vergelijking vast te stellen.

Even vreemd staat het met de draagkrachtberekening. Bij de Wet op de financiële verhouding tusschen het Rijk en de gemeenten is de draagkracht van de gemeente gesteld op het gemiddelde inkomen per inwoner en per aangeslagene in de belasting. Dit was wel niet volledig en is bij de nieuwe berekeningen voor de uitkeeringen uit het Gemeentefonds en het Werkloosheids subsidiefonds dan ook veranderd, maar voor de vergelijking met de schuldenlast zou de maatstaf toch bruikbaar zijn, mits ook met het gemiddelde vermogen rekening zou worden gehouden. Volgens het nieuwe voorschrift zal voortaan, in plaats van het inkomen der ingezetenen, een bedrag worden aangenomen, dat, gezien van de zijde van de inkomsten der gemeenten, het kleinste deel van de middelen vormt.

De bedoeling is nu, dat de eene verkeerd berekende grootheid in een percentage van het andere verkeerde gegeven wordt uitgedrukt. En dat getal zal dan maatstaf moeten zijn bij een Regeeringsbeslissing!

Wat dit in de praktijk zal beteekenen is met een paar voorbeelden aan te toonen. Gesteld, dat een gemeente met 50.000 inwoners een schuld heeft van f 30 miljoen, waarvan f 20 miljoen niet rendabel is (althans in den zin van het Kon. besluit), dan zal worden aangenomen een schuld per hoofd der bevolking van f 400. Stelt men nu de draagkracht op het bedrag, dat als grondslag dient bij de wet op de financiële verhouding, b.v. op f 3000, dan is de schuld, uitgedrukt in een percentage van de draagkracht 13,3 pCt. Neemt men echter als draagkracht het aangegeven deel van de gemeentelijke inkomsten per hoofd der bevolking, n.l. f 40 dan is de schuld 1000 pCt. van de draagkracht.

En hoe staat het Rijk er voor? Volgens het Statistisch Zakboek 1933 is de totaal opbrengst van de Rijksbelastingen geraamd op f 459.346.000, of f 56,13 per inwoner. Slechts een deel mag in aanmerking komen; telt men dus samen de opbrengst van de dividend- en tantième-belasting, de Rijksinkomstenbelasting, de vermogensbelasting, de rijswiel- en de wegebelasting, dan komt men tot een totaal van f 108.500.000 of f 13,25 per inwoner. De nationale gevestigde schuld bedraagt f 2.470.833.000 of f 301,93 per inwoner, zonder medetelling van de kasschuld, waartegenover ook niets is afgetrokken wegens schuld, rustende op de rendabele Rijksbedrijven. Dan is de schuld, uitgedrukt in een percentage van de draagkracht 2279. Zou men, evenals bij de gemeenten, een draagkracht van f 40 p.i., willen aannemen, wat nog heelemaal niet zeker is, dan is het percentage 754; bij een draagkracht per inwoner van f 3000, ruim 10,6 pCt.

Dit alles doet denken aan het misverstand, dat zich kan voordoen als een agent van den meteorologischen dienst, die de temperatuur in graden Celsius pleegt te noemen, in plaats van 0 bij wijze van grap de schaal van Fahrenheit volgt en 32 opgeeft, waardoor de dienst denkt, dat een temperatuur is bereikt, die ook met 88° F. wordt aangeduid.

En waar is dat nu allemaal voor noodig? Een objectieve maatstaf bieden de cijfers niet, tenzij men als norm wil aannemen, dat de gemeenteschuld p.i. 500 pCt. van de draagkracht p. i. mag zijn. Maar waarom dan geen 2000 pCt. of 10 pCt.? In het bovengesproken voorbeeld zou de Regeering kunnen zeggen, dat de schuld gehalveerd moet worden, maar wanneer de niet volledig rendabele bedrijven inmiddels rendabel worden of bij een winstgevend bedrijf wor-

den ondergebracht, telt de schuld niet meer mee en is halveering niet meer noodig. Van objectiviteit kan geen sprake zijn, omdat de vraag, wat rendabel is en wat niet, tenslotte toch niet objectief kan worden vastgesteld, terwijl de vraag, of de verhouding ongunstig is, ook naar subjectieve inzichten moet worden beantwoord.

Maar wel staat vast, dat wanneer de Regeering de cijfers zou gaan publiceeren, de groote gemeenten door niet ter zake kundigen uitermate onbillijk zullen worden beoordeeld. Hoe weinigen zullen bij het hooren van de percentages, berekend voor groote en voor kleine gemeenten, er op bedacht zijn, dat aan groote gemeenten andere eischen worden gesteld en dat de kleine op de groote zijn aangewezen waar het betreft: middelbaar- en hooger onderwijs, nijverheids- onderwijs, zieken- en krankzinnigenverpleging, groote waterstaatswerken (havens), politie, enz. Terwijl de begrotingen van de kleinere gemeenten werden ontlast door het wegefonds, ontvangen de groote gemeenten, die haar eigen wegen niet moeten aanleggen en onderhouden, niets. Wel moeten zij gelden opnemen voor kostbare stadsverbeteringen, die door de weggebruikers worden geëischt op grond van hun bijdrage in de belasting, waarvan de groote gemeenten niets ontvangen.

De berekening is nergens voor noodig. Het doel wordt veel beter en eenvoudiger bereikt als de gemeenten er in voorkomende gevallen zelf op toe zien, dat gedurende eenige jaren minder wordt geleend dan afgelost. Dat is de praktijk van de laatste jaren. En zouden de gemeentebesturen op die zaken geen acht slaan, dan zouden Gedeputeerde Staten langs volkomen normalen weg, voor of naar aanleiding van het voteeren van nieuwe credieten voor kapitaalsuitgaven, een rem kunnen aanleggen.

Wel kan men zeggen: de wal keert ook hier het schip, de ondeugdelijkheid van de grondslagen der vergelijking zal blijken, de wereld draait door. Maar de Regeering, die zelf het begrijpen van de moeilijkheden van het Rijk op prijs stelt, doch die van de gemeenten niet kent — getuige de gang van zaken met betrekking tot de regeling van de z.g. uitgestooten bedragen — had dit voorschrift niet mogen geven. Want wanneer men gemeenschappelijk moeilijkheden wil overwinnen, moet men beginnen met wederzijdsche waardeering; dan wordt de critiek verzacht of wordt zelfs geheel gezwegen.

Nu staan de gemeenten en in het bijzonder de groote gemeenten door de uitvoering van dit Kon. besluit weer voor een verkeerde beoordeeling, die haar credietwaardigheid geen goed zal doen. De gemeenten, die de lasten dragen, de gemeenten, waarvan men altijd nog meer verlangt. De gemeenten, die door het Rijk op alle mogelijke wijzen zijn geplukt; die de werklozensteun moesten betalen; die bepaalde bedrijfswinsten hebben moeten opvoeren door de loonen te verlagen, maar de tarieven toch niet konden aanpassen, omdat het Rijk ten laste van de gemeenten liet en bracht wat ten laste van het Rijk had behooren te komen. Het Rijk, dat na al wat de gemeenten ook door de bedrijfswinsten in de algemeene onkosten hebben bijgedragen, met overdreven fiscaliteit de omzetbelasting eischt. Het Rijk, dat beslag legt op de gelden, die de gemeenten aan de pensioenfonds bijdragen. En dan schreef de Commissie-Welter aan H. M. de Koningin: deze gemeentelijke paupers.¹⁾

Het wordt toch zoo moeilijk nog te gelooven.

J. HASPER.

¹⁾ Op blz. 46 schreef de Commissie-Welter in 1932: Tot dusver was het aantal dezer gemeentelijke paupers betrekkelijk gering; het is geleidelijk van een 7-tal tot 14 gemeenten aangegroeid; maar thans dreigt het zich sneller uit te breiden; momenteel zijn reeds een 19-tal nieuwe aanvragen in behandeling. In het laatste adres van de Ver. van Ned. gemeenten wordt medegedeeld, dat in 788 onderzochte gevallen gebleken is, dat in 1935 vermoedelijk 341 gemeenten onder Rijkstoezicht zullen staan, waarvan 203 gemeenten noodlijdend.

BELEGGEN IN EFFECTEN.

Het beleggen van gelden is een vraagstuk, waarbij particulieren en zaken zoo algemeen betrokken zijn, dat het niet te verwonderen is, dat door de groote moeilijkheden, die aan dit vraagstuk verbonden zijn en de groote verliezen, die daarbij in de laatste jaren geleden zijn, de vraag, hoe beschikbare geldmiddelen moeten worden belegd algemeene belangstelling geniet.

Even veelvuldig als het beleggen van gelden plaats vindt, even talrijk zijn echter de methoden, die daarbij worden toegepast en even verschillend de inzichten van hen, die met die taak belast zijn. Van een algemeen geldende opvatting, wat de beste manier is om gelden te beleggen kan dan ook niet worden gesproken.

Wat is het doel, dat men met het beleggen tracht te bereiken? In het algemeen is het dit: „Gelden zoodanig te beleggen, dat daarvan een zoo goed mogelijke rente wordt genoten, terwijl het belegde kapitaal in hoofdsom niet in waarde achteruit gaat.” Het is de combinatie van deze twee doelstellingen, die bij iedere belegging opnieuw de moeilijkheid vormt. Een zekere rente maken alleen, is niet een vraagstuk om het hoofd over te breken. De meesten, die thans $3\frac{1}{2}$ pCt. integralen koopen kunnen practisch zeker zijn van de continuatie van hun rentebetalingen, maar met vrij groote zekerheid kan worden voorspeld dat bij stijging van den rentevoet de koers dezer obligaties zal dalen. Evenmin behoeft degeen, die uitsluitend zijn geld in hoofdsom wenscht te secureeren, zich zorgen te maken, indien hij zijn gelden bij De Nederlandsche Bank of bij een door hem even soliede geoordeelde bankinstelling of spaarbank à deposito geeft. Het maken van rente, hoe wenschelijk ook in de meeste gevallen en hoe verkieselijk ook, indien het met behoud van kapitaal te bedingen is, is m.i. geen absolute vereischte om toch aan den eisch, kapitaal goed te beleggen, te voldoen. Iemand, die van zijn kapitaal geen rente heeft gemaakt, maar de waarde daarvan met een overeenkomstig bedrag heeft zien stijgen, heeft ook bereikt, dat zijn oorspronkelijk kapitaal niet in waarde is achteruit gegaan en dit hem baten heeft opgeleverd, waarmede in dit geval de hoofdsom is vermeerderd. De vaak door particulieren gehuldigde opvatting dat de beurskoers van geen belang is, zoolang men niet behoeft te verkoopen, is niet steekhoudend; o.a. niet, omdat behalve de rentevoet ook het gehalte der belegging van invloed op den koers is. Hoevele obligaties, die nimmer met rentebetaling of aflossing in gebreke bleven noteeren niet belangrijk onder pari? Ook al behoeft de eigenaar van deze minder goede obligaties niet tot verkoop over te gaan, is het toch voor hem minder aangenaam, dat de beurs aan zijn obligaties een zekere mindere waarde toekent.

Thans de vraag: Hoe beleg ik mijn geld in effecten en hoe houd ik het belegd?

Indien men zich bij belegging in effecten op een oogenblik de vraag stelt, welke waarden voor aankoop in aanmerking komen, dan is het eigenaardige, dat het antwoord daarop steeds wisselend is. En hier treft men meteen het kardinale punt, waarom het beleggingsvraagstuk zoo moeilijk is en zoo vaak tot teleurstelling aanleiding geeft, het is *niet mogelijk* een belegging of een totaal van beleggingen te vinden, die zonder daarin wijzigingen te brengen in den loop der jaren de bij uitstek geschikte beleggingen blijven.

De vandaag met veel zorg en op grond van nauwkeurige studie samengestelde effectenportefeuille vertoont over eenigen tijd leemten, die een correctie noodzakelijk maken. Genoemd werd reeds de rentevoet, die zoowel op den koers van obligaties als op dien van aandelen van invloed is. Dan heeft men, om maar enkele van de belangrijkste factoren te noemen, de steeds wederkerende tijden van welvaart

en depressie, zoowel in de algemeene wereldconjunctuur, als in de verschillende landen, in verschillende takken van handel en industrie als ook in de verschillende lichamen en bedrijven afzonderlijk. Het gevolg is, dat overeenkomstige schommelingen in de koersen van heele groepen van aandelen en obligaties en ook in die van de aandelen en obligaties elk voor zich optreden. Naast deze perioden, die zich over jaren kunnen uitstreken, heeft men de min of meer sterke fluctuaties op korten termijn, veroorzaakt door markt-technische factoren, politieke invloeden, nieuwsberichten e.d. Er zijn voorts lichamen en bedrijven, die in alle opzichten gezond en wat hunne winsten betreft in opgaande lijn waren, maar die door verschillende oorzaken achteruitgaan, terwijl weer andere, tot dusverre financieel zwakke en minder goed gaande lichamen, zich verbeteren en een opgaande lijn gaan vertoonen.

Een nauwkeurige studie van deze en verschillende andere factoren, die op het koersverloop van invloed zijn, zooals dat o.a. op meesterlijke wijze is gedaan door L. L. B. Angas⁴⁾, maakt het mogelijk bij benadering die oogenblikken te bepalen, waarop aankoop gunstig is, en evenzeer die tijdstippen, die verkoop wenschelijk maken. Wil men eenige kans hebben met succes te beleggen, dan is het een vereischte, dat men slechts tot aan- en verkoop overgaat, indien deze factoren gunstig zijn.

Even belangrijk als het met zorg bepalen van het oogenblik om tot aankoop van een bepaald fonds over te gaan, even noodzakelijk is het om de noodige aandacht te besteden aan de vraag, welke fondsen om dezelfde redenen voor verkoop in aanmerking komen. Het feit, dat als regel te weinig aandacht wordt gewijd aan verkoop van fondsen en hierop niet geregeld het oog wordt gehouden, is een van de oorzaken van de verliezen bij effectenportefeuilles. Weinigen zijn „ready sellers”, en welk een rol speelt het niet bij velen tot welken prijs indertijd een fonds gekocht is en het feit, dat men dit nu eenmaal heeft, alsof deze factoren van eenigen invloed zijn voor het verdere koersverloop van het betreffende fonds! Ik beschouw het als een der eerste eischen van een voorzichtig beheer, dat men verliezen niet ongemerkt laat doorloopen, maar deze zoo noodig door verkoop tijdig limiteert. Vooral moet men er voor waken, dat men gemaakte koerswinsten niet in verliezen laat verkeeren. Beleggen is maar al te vaak een prijscourant voor zich nemen en dan een keuze doen tot het bedrag, waartoe men koopen wil, om vervolgens het gekochte fonds weg te sluiten om er liefst niet meer naar om te kijken. Neen, wie met succes beleggen wil, moet wachten, en vaak met groot geduld en lang wachten, tot het hem duidelijk is, dat voor een bepaalde belegging verschillende factoren voor aankoop gunstig zijn. Hoe consequenter hij zijn systeem doorvoert en hoe meer hij zich daarbij aan zijn beleggingsprincipes houdt, des te meer kans heeft hij om op den langen duur het doel te bereiken, dat hij zich voor oogen heeft gesteld. Als een van de belangrijkste principes zou ik daarbij willen noemen slechts die fondsen te koopen, die zoowel wat het fonds zelf als de branche die het vertegenwoordigt betreft, *in opgaande lijn* zijn. Houdt men zich daaraan niet, dan vervalt men tot speculeeren. Want hieronder versta ik o.a. het koopen van een fonds, niettegenstaande het meer of minder slecht is en er nog geen teekenen van verbetering zijn, maar in de hoop, dat ook voor dat fonds de verbetering wel eens zal komen en het thans „laag” staat. Daarom is het als regel ook zoo verkeerd om met koopen en verkoopen tegen den stroom in te gaan, maar wel is het een eisch om onder de eersten attent te zijn op aan- en verkoop, zoodra er aanwijzingen zijn, dat het getij gaat keeren, hetgeen vaak te merken is doordat insiders tot aan- en

⁴⁾ L. L. B. Angas „Investment” (MacMillan and Co. Ltd. Londen 1930. Prijs 20 sh.).

verkoop beginnen over te gaan. Als men daartoe pas besluit, indien alle financiële bladen de noodzakelijkheid hebben aangetoond en men dag in, dag uit, de koersen heeft zien stijgen of dalen, dan heeft men alle kans tot den hoogsten koers te koop en of tot den laagsten te verkoopen.

Behalve een reeks van factoren, die het koersverloop direct of indirect beïnvloeden en welke door studie van economische, financiële, of politieke omstandigheden e.d. en van fondsen afzonderlijk kunnen worden nagegaan, zijn er tal van invloeden en gebeurtenissen, die het verloop geheel anders kunnen doen zijn dan verwacht werd. Een misoogst, een staking, een besluit van een regeering inzake restrictie, invoerbelemmering e.d., een kwestie van wantrouwen in een valuta, talloos vele zijn de redenen, die iedere voorspelling a.h.w. teniet doen gaan. Om de nadeelige gevolgen van deze invloeden tot een minimum te beperken is een te allen tijde te handhaven verdeeling een eerste vereischte. Een portefeuille dus, die in alle opzichten een risicoverdeeling geeft, zoowel naar de landen als naar de valuta's, naar groepen van effecten, naar bepaalde obligaties en aandelen wat de onderverdeeling dier groepen betreft, enz. enz. Ik acht het eenzijdig gewenscht verdeeling te handhaven, ook al ziet men op een bepaald oogenblik de noodzakelijkheid daarvan niet in, maar anderzijds mag de zucht naar verdeeling er niet toe leiden, om effecten in de portefeuille op te nemen, die daarin op een oogenblik beter niet thuis hooren.

Behalve een beperking van de kans van groote koersverliezen, opent een goede verdeeling tevens een grootere kans om van event. niet voorzien koersstijgingen te profiteren, waardoor de mogelijkheid geopend wordt, dat onvoorzien koersdalingen en koersstijgingen elkaar opheffen.

In het kort resumeerende: Ik acht het mogelijk om, indien men zich o.a. houdt aan de volgende hoofdregelen:

1e. slechts te koop, indien alle factoren zoowel op langen als op korten termijn gunstig zijn,

2e. slechts die fondsen te koop die „in opgaande lijn zijn”,

3e. tot verkoop over te gaan, indien de sub 1 en 2 genoemde factoren of bepaalde redenen daartoe aanleiding geven,

4e. een goede verdeeling te handhaven, te komen tot een portefeuille, die zooveel mogelijk het doel nabij komt in den aanvang van dit artikel beschreven. Ook een zoodanige zelfs in de perfectie beheerde portefeuille zal zijn ups en downs medemaken, zij zal tijden van grootere en kleinere rendementen hebben, maar men kan er mede een bezit bereiken, dat steeds een behoorlijk rendement opleverende, ongeveer zijn waarde behoudt. In ieder geval mag men verwachten, dat een zoodanig beheerde portefeuille den bezitter voor groote kapitaalsverliezen behoedt en hem ook in tijden van grootere beroering een naar omstandigheden „rustig bezit” verzekert.

De omvang van dit artikel laat niet toe op het te volgen systeem verder in te gaan dan het aangeven van de reeds genoemde hoofdlijnen. Eén punt wil ik echter nog aanstippen, nl. het feit, dat het voor hen, die van de techniek van de beurs op de hoogte zijn, vaak mogelijk is, voordeliger te koop en te verkopen dan voor hen, die zich er toe bepalen zonder goede hulp aan- en verkooporders op te geven. Groote portefeuilles hebben bovendien nog het voordeel, dat zij buiten de beurs om als regel op gunstiger condities dan de beurskoers kunnen koop.

Wat de uitvoering van de bovenstaande wijze van beleggen betreft mag uit de gegeven uiteenzetting wel de gevolgtrekking worden gemaakt, dat deze praktisch alleen uitvoerbaar is voor hen, die daarvan hun speciale vak maken en dan nog slechts voor groote portefeuilles. Na de reeds gegeven uiteenzetting van de wijze van werken behoeft dit nauwelijks nadere toelichting. Trouwens het is niet meer dan logisch, dat

iemand wiens werk of wiens ambities in geheel andere richting liggen dan in die van het beleggingsvraagstuk, onmogelijk een zoodanig werk naast zijn gewone werkkring kan verrichten, nog afgezien van de vraag, of hij daarvoor voldoende tijd beschikbaar heeft en of hij zich de offers wil getroosten om zich de noodige lectuur en tijdschriften daarvoor aan te schaffen. Een Amerikaansche bank wijst hierop in een advertentie aldus: „Are you trying to manage two businesses at once?”

Voor kleine portefeuilles is het om verschillende redenen onmogelijk te beleggen als in dit artikel uiteengezet. Deze kunnen niet voor een voldoende verdeeling op ieder gebied zorgdragen, waardoor zij de eenzijdige risico's loopen van de enkele fondsen, die in de portefeuille voorkomen. Om die reden zullen kleine portefeuilles geen effecten kunnen bevatten, die aan eenigszins belangrijke koersfluctuaties onderhevig zijn. Voorts kunnen zij niet de hooggeprijsde aandelen nemen, tenzij daarvoor certificaten zijn uitgegeven, zij kunnen op buitenlandsche beurzen zeer bezwaarlijk fondsen koop, nog veel minder zich tegen risico's van vreemde valuta's dekken door het nemen van een termijnpositie in deze valuta's.

Voor den kleinen belegger blijft op deze wijze niets anders over dan zich te bepalen tot de enkele soorten van wat men noemt „goede obligaties” als staats- en gemeenteleeningen en pandbrieven met misschien een enkel bankaandeel of een ander betrekkelijk rustig fonds. Hoewel degenen, die zich ook in het groot hebben bepaald tot belegging in bovengenoemde drie soorten van obligaties, degenen zijn geweest, die praktisch in deze geheele crisis geen geld hebben verloren en derhalve uit dit oogpunt bezien tot dusverre het meeste succes hebben geogen, mag toch m.i. niet worden gezegd, dat ook zij inderdaad de beste beleggers zijn geweest, tenzij zij zich welbewust en op grond van een nauwkeurige bestudeering in den geest zo als in dit artikel uiteengezet, tot deze drie beleggingswaarden hebben beperkt. Want ook de drie genoemde soorten van obligaties hebben hun eigen risico's. De 4 pCt. obligaties van den Franschen Staat, een land, dat steeds om zijn groote credietwaardigheid bekend heeft gestaan, zijn in eigen land 20 pCt. of 1/5 in koers gedaald. Had men met zekerheid mogen verwachten, dat zoo iets in ons land uitgesloten zou zijn geweest? En als wij ook de leeningen ten laste van Nederlandsch-Indië, staatsleeningen mogen noemen, hebben wij deze in 1931 niet op 65 pCt. gezien? Over onze pandbrieven alleen kan men wat hun risico's betreft, reeds een geheel artikel schrijven. In een onlangs verschenen brochure is op duidelijke wijze de oorsprong en de huidige constructie van onze hypotheekbanken beschreven en daarbij m.i. volkomen terecht gewezen op hun sterke financiële positie en hun gezond en conservatief beheer.

Dat onze pandbrieven op dit oogenblik koersen vertoonen bijna gelijk aan onze staatsfondsen is m.i. dan ook aan deze factoren te danken. Want de risico's, die de aard van het bedrijf, het geven van hypotheek, met zich medebrengt, zijn op het oogenblik werkelijk niet te onderschatten. Het is jammer, dat in de genoemde brochure dit, voor het hypotheekbedrijf zoo kardinale punt, niet is behandeld.

Rest tenslotte de beantwoording van de vraag, hoe moet door al diegenen belegd worden, die niet uit hoofde van hun beroep, kennis of liefhebberij daarvoor speciale geschiktheid bezitten? Wat de kleine vermogens betreft zou mijn antwoord zijn: Handhaven van het tot dusverre meest beproefde systeem van uitsluitend of in hoofdzaak beleggen in de allerbeste obligaties, maar waarbij men zich dan ook tevreden moet stellen met een vaak overeenkomstig gering rendement en niet trachten de voordeelen te verkrijgen, welke een grooter effectenbezit kan bieden.

Voor de grootere vermogens zal het noodzakelijk zijn meer dan tot dusverre deskundige hulp in te roepen van den bankier of commissionair, mits deze

daarvoor op de wijze als hierboven uitgestippeld, ten volle geoutilleerd is. In deze richting ligt m.i. voor den bankier of commissionair nog een groot, te weinig ontgonnen arbeidsveld open. Raad vragen, zooals veelal gebeurt, alleen indien beschikbare gelden tot belegging nopen, en dan nog slechts op de wijze waarop dit geschiedt, moet tot teleurstelling leiden. Ieder advies tot aankopen, zonder dat men nauwkeurig of zelfs maar ten deele op de hoogte is van het effectenbezit van den cliënt is een oppervlakkig advies van weinig waarde. Maar een nog groter bezwaar voor het behoud van een goede beleggingsportefeuille is, dat de meeste beleggers te weinig advies vragen i.z. verkoop en de meeste bankiers, ook indien zij eenmaal een bepaald advies tot aankoop hebben gegeven, of indien zij van het vermogen van hun cliënt op de hoogte zijn, zich niet tot taak stellen hun cliënten hun meening te zeggen over de wenschelijkheid van een bepaalden verkoop.

Het is wellicht goed hierbij uitdrukkelijk te doen uitkomen, dat hier uitsluitend sprake is van „beleggingsportefeuilles” en de handel op korten termijn van cliënten „die wel eens een gokje willen wagen” in dit artikel geheel buiten beschouwing blijft. Veel kan reeds worden bereikt voor het behoud van een goede beleggingsportefeuille, indien op gezette tijden over zoo'n portefeuille een nauwkeurig uitgewerkt rapport wordt uitgebracht. Uit de bespreking van portefeuilles in enkele van onze financiële bladen blijkt reeds dat het belang hiervan door velen wordt ingezien. De Amerikaanse banken hebben hiervoor een „Investment review service”, die op vooraf te bepalen tijdstippen en tegen een vast tarief, een opinie over de samenstelling eener portefeuille geeft, met daarbij, ter verbetering van het bezit, gedocumenteerde adviezen voor aan- en verkoop.

Voor hen echter, die als bezitters van kleine of groote vermogens of als beheerders van effectenportefeuilles, op grond van de in dit artikel aangevoerde overwegingen bereid zouden zijn voor een deel van hun vermogen het beheer aan anderen over te laten, zou de aangewezen weg zijn om deel te nemen in een maatschappij, die zich uitsluitend ten doel stelt gelden zoo kundig mogelijk te beleggen. Een zoodanige beleggingsmaatschappij zou, werkende met een groot kapitaal en beschikkende over een uitgebreid archief, prima relaties in binnen- en buitenland en terzake kundig personeel, in staat zijn gelden te beheeren in den geest, zooals in dit artikel besproken. Een dergelijke maatschappij zou dus niet zijn te vergelijken met de meeste buitenlandse beleggingsmaatschappijen, die gericht op het maken van groote rendementen en kapitaalswinsten, overeenkomstig groote risico's op zich nemen. De kosten, die het beheer van zoo'n beleggingsmaatschappij met zich brengt zullen, mits zij zooveel mogelijk worden beperkt, ruimschoots opwegen tegen de voordeelen, die een dergelijke wijze van beleggen op den duur aan het geïnvesteerde kapitaal moet bieden.

L. W. E. RAUWENHOFF.

DE HANDELSBETREKKINGEN TUSSEN BRITSCHE-INDIË EN JAPAN.

De ontwikkeling van de handelsbalans van Britsch-Indië met Japan gedurende de laatste jaren is een duidelijk symptoom van de tegenwoordige ontwikkeling der economische verhoudingen in Zuid- en Oost-Azië. In de dienstjaren 1929—1930 en 1930—1931 (in Britsch-Indië loopen de dienstjaren van 1 April tot 30 Maart van het daarop volgende kalenderjaar) had Britsch-Indië ten opzichte van Japan een actief saldo van resp. 90 en 94 miljoen rupees. Daarna echter veranderde de toestand geheel tengevolge van de krachtige exportpolitiek van Japan. Was het actief saldo in 1931—1932 nog 7 miljoen rupees, in 1932—1933 sloeg dit om in een passief van 65 miljoen.

Deze positie maakte het Britsch-Indië mogelijk om

op gunstige voorwaarden een handelsverdrag af te sluiten met Japan. Het had reeds lang met leede oogen den vloed van Japansche producten zien binnenkomen, zeer ten nadeele van het industrialisatieprogramma, dat de Britsch-Indische Regeering bezig was te verwezenlijken. Vooral de toevloed van katoenen goederen was zeer onrustbarend geworden. Daartegenover nam Japan voor het afsluiten van een handelsverdrag een ongunstige positie in. Het betrok vooral ruwe katoen uit Britsch-Indië en kon dit product weliswaar ten deele door de Amerikaanse katoenen vervangen, maar was hierbij toch aan bepaalde grenzen gebonden, omdat de Amerikaanse katoen in het algemeen nu eenmaal duurder is dan de Britsch-Indische. Laatstgenoemd product is als grondstof voor de Japansche katoenindustrie niet te missen.

Onder deze omstandigheden begonnen in September 1933 de onderhandelingen tusschen beide landen, die tenslotte na veel strubbelingen in Januari 1934 leidden tot een verdrag.

Het voornaamste gedeelte van het verdrag wordt ingenomen door een aantal bepalingen over de katoen. Deze bepalingen zijn in zoverre geheel modern opgezet, dat zij geheel op de basis berusten van het reciprociteitsbeginsel. Daarmede is een geheel nieuw principe ingevoerd ter vervanging van het meestbegunstigingsbeginsel, dat het Japansch-Engelsche verdrag van 1904, hetwelk ook de Japansch-Britsch-Indische verhoudingen omvatte, uitsluitend beheerschte. Britsch-Indië heeft nu bij bedoelde verdragsbepalingen een invoerquotum van Japansche katoenen stukgoederen van 325.000.000 yards per dienstjaar van 1 April tot 31 Maart geaccepteerd, waartegenover Japan een invoer van 1.000.000 balen (= 400.000.000 Eng. ponden) ruwe Britsch-Indische katoen per kalenderjaar aanvaardde. Om te beoordeelen, welke van beide partijen bij deze toekenning van quota het meest in het voordeel is gebleven, veroorloven wij ons de volgende invoercijfers te vermelden van Japansche katoenen stukgoederen in Britsch-Indië (in yards) en van Britsch-Indische ruwe katoen in Japan (in Eng. ponden):

Invoer Japansche katoenen stukgoederen in Br.-Indië		Invoer Br.-Indische katoen in Japan	
1929-1930	561.965.625	1929	657.072.640
1930-1931	320.775.991	1930	640.646.720
1931-1932	339.781.843	1931	583.356.480
1932-1933	579.734.681	1932	327.539.520
		1933	455.736.960

Uit deze cijfers — en speciaal uit de statistieken van onderscheidenlijk het dienstjaar 1932—1933 en het jaar 1933 — blijkt duidelijk, dat Japan heel wat meer concessies heeft moeten doen dan Britsch-Indië. Het bij het verdrag bedongen Japansche quotum in Britsch-Indië is in verhouding tot den in het laatst voorbijgegangene dienstjaar plaatsgevonden invoer van Japansche stukgoederen veel lager gesteld dan het Britsch-Indische quotum in Japan vergeleken bij den import van Britsch-Indische ruwe katoen in Japan gedurende het laatstverloopen kalenderjaar. *Dit nadeel voor Japan is echter des te opvallender, wanneer men beseft, dat Japan's streven sinds de laatste jaren is geweest, de daarvoor in aanmerking komende Aziatische markten, zooals Britsch-Indië, zoo volledig mogelijk te veroveren, terwijl laatstgenoemd land in het algemeen volkomen tevreden is met het thans verkregen quotum. Immers is deze toegestane hoeveelheid niet veel minder dan het in het laatstverloopen kalenderjaar ingevoerde quantum. Het feit, dat het quotum belangrijk minder is dan de invoerhoeveelheid vóór de crisis, is zoo'n bezwaar niet, omdat Britsch-Indië zich steeds meer industrialiseert en dus de ruwe katoen voortdurend meer zelf gebruikt in plaats van haar te exporteeren.*

Er komt echter nog een zeer belangrijke factor bij.

In het verdrag is tevens bepaald, dat voor elke 10.000 balen, die ontbreken aan het jaarlijksch importquotum ruwe Britsch-Indische katoen in Japan, het invoerquotum van Japansche stukgoederen in Britsch-Indië wordt verminderd met 2.000.000 yards, terwijl voor elke 10.000 balen, dat het quotum in Japan wordt overschreden, het quotum in Britsch-Indië met slechts 1.500.000 yards wordt verhoogd. Dit beteekent, dat de eventueele verhooging van het Japansche quotum in Britsch-Indië naar verhouding veel lager is dan de eventueele verlaging; een niet onbelangrijk nadeel voor Japan. Daar komt nog bij, dat de vraag van verhooging of verlaging van de Japansche quota in Britsch-Indië geheel afhangt van den Britsch-Indischen invoer in Japan en niet omgekeerd. Wanneer dus door omstandigheden de invoer van Japansche katoenen stukgoederen lager is dan het toegestane quotum, heeft dit geen automatische verlaging van het Britsch-Indische quotum in Japan tengevolge; omgekeerd echter wel. Inzake de veranderingen der quota is de geheele situatie dus ingesteld op den invoer van Britsch-Indische ruwe katoen in Japan. Niets belet Britsch-Indië zijn export van ruwe katoen naar Japan c.q. boven het quotum te verhoogen, maar een zelfstandige verhooging van den Japanschen export naar Britsch-Indië — zij het dan ook tegen contraprestatie — laat het verdrag eenvoudig niet toe.

In het verdrag wordt nu verder de jaarlijksche periode van het quotum der Japansche stukgoederen in tweeën verdeeld; dit geschiedt uit praktische overwegingen. Op de eerste halfjaarlijksche periode valt een hoeveelheid van 200.000.000 yards; voor de tweede periode geldt echter een quantum, dat wordt berekend door het jaarlijksche quotum, vastgesteld in verband met de geschatte export van Britsch-Indische ruwe katoen naar Japan in het desbetreffende cotton year, te verminderen met deze 200.000.000 yards. *Hier komt dus weer de bepaling om den hoek kijken, krachtens welke de import van Japansche stukgoederen in Britsch-Indië technisch afhankelijk wordt gesteld van den invoer van de Britsch-Indische ruwe katoen in Japan.* En waar de Japansche katoenindustrie het Britsch-Indische product zooveel slechter kan missen dan de Britsch-Indische consumenten het Japansche product, *beteekent dit in werkelijkheid ook een economische afhankelijkheid.*

Verder is een overdracht van een halfjaarlijksche periode naar een volgende of een voorgaande periode mogelijk gemaakt tot een maximum van 20.000.000 yards. Eindelijk wordt het quotum van Japansche stukgoederen in Britsch-Indië onderverdeeld in de volgende percentages: plain greys 45 pCt., bordered greys 13 pCt., bleached 8 pCt., coloured and others 34 pCt. Binnen zekere grenzen is overdracht van de eene groep op de andere mogelijk.

Voor het overige heeft Japan ongetwijfeld een concessie verkregen door een vermindering te bedingen van het Britsch-Indische invoerrecht van 75 pCt. ad valorem, dat voor plain grey goods gecombineerd was met een specifiek minimum-invoerrecht van 6¼ anna's per Engelsch pond, tot 50 pCt., gecombineerd met een minimum van 5¼ anna's per pond voor plain grey goods. Doch dit voordeel moet niet al te hoog worden aangeslagen, omdat Japan nu voortaan aan een beperkt quotum gebonden is en tevens omdat het preferentiële recht voor Britsche goederen nog altijd 25 pCt. is met een maximum van 4¾ anna's per pond voor plain grey goods. Ook moet worden bedacht, dat deze verlaging op 8 Januari jl. eerst is ingegaan, nadat Japan zijnerzijds de eenige maanden tevoren ingestelde boycot op Britsch-Indische katoen — welke boycot Japan overigens toch op den duur niet zou kunnen volhouden zonder zich ernstig te benadeelen — volledig had ingetrokken.

Tenslotte staan de partijen elkander ten aanzien van alle artikelen de behandeling op voet van meest-

begunstiging toe, waarvan slechts mag worden afgeveken, indien de valuta van de wederpartij beneden een zeker niveau daalt. Ook is bedongen, dat indien tot verhooging van invoerrechten (andere dan die op katoenen stukgoederen in Britsch-Indië) wordt overgegaan, op verzoek van de andere partij, indien deze eenigszins ernstig wordt benadeeld, tot onderhandelingen moet worden overgegaan ten einde zooveel mogelijk overeenstemming te verkrijgen.

Overziet men het geheel, dan is het wel duidelijk, dat het verdrag voor Japan een ernstige slag beteekent voor zijn voornemens tot een pénétration pacifique in Britsch-Indië. Het is tevens een symptoom van de toenemende moeilijkheden, waarmede Japan bij zijn economische expansie-politiek ten aanzien van het buitenland heeft te kampen.

HULSHOFF POL.

OPLEIDING TOT VERKOOPEER IN DEN DETAILHANDEL.

Er wordt misschien wel nergens zooveel geklaagd over het gebrek aan een bekwame jonge verkoopers-generatie als in den detailhandel. De advertenties in de dagbladen, waarbij gevraagd wordt naar hooger personeel voor winkelbedrijven, zijn er het bewijs voor, dat zelfs bedrijven met veel personeel niet beschikken over reserves aan deskundige medewerkers met het noodige verantwoordelijkheidsgevoel.

Wat heeft men daartegen trachten te doen? Men heeft leeren inzien, dat een eenvoudige opleiding in de praktijk niet voldoende is en men heeft geprobeerd in de bestaande leemte te voorzien door een scholing buiten het winkelbedrijf. Deze scholing bleef niet beperkt tot verkoopers-leerlingen, maar strekte zich ook tot de oudere verkoopers uit.

Het enthousiasme en het optimisme, waarmee deze pogingen begonnen zijn, zijn echter langzamerhand verflauwd. Eerst overdreef men in de eene richting en toen in de andere. Aanvankelijk heeft men zich van een opleiding tot verkooper gouden bergen voorgesteld, maar spoedig daarop geloofde men in het geheel niet meer aan het ongetwijfeld belangrijke nut, dat een verstandige opleiding tot verkooper hebben kan. De mislukkingen, die een *slechte* opleiding tot verkooper tengevolge hadden, werden aan de opleiding als zoodanig toegeschreven. De menschen van de praktijk begonnen weer te gelooven aan den „geboren” verkooper, welk geloof weliswaar heel gemakkelijk is, maar de zaak niet verder brengt. In plaats van te zoeken naar middelen, die het gemiddelde der prestaties zouden kunnen opvoeren, ging men bij zijn pogingen om een deskundig jong geslacht te kweken, maar op zoek naar dit legendarisch wonder.

Waaruit bestaat het werk van een verkooper? De verkooper moet goederen, die hij zoo nauwkeurig mogelijk moet kennen, aan menschen verkoopen, die hij over het algemeen *niet* kent, maar wier behoeften hij in den kortst mogelijken tijd moet leeren begrijpen. En dit verkoopen moet hij zoo doen, dat niet alleen de *zaak*, maar ook de *klant* daar blijvend nut van trekt (dit is het beginsel van de „Service”, dat iedere moderne zaak — en wel uit eigenbelang — op den voorgrond plaatst, omdat alleen tevreden klanten duurzame winst voor de zaak beteekenen).

Dat de verkooper de goederen moet kennen, dat hij warenkennis moet bezitten, geeft iedereen toe, want iedereen begrijpt, dat warenkennis een noodzakelijkheid is voor het beroep. Hoewel deze eisch dus allerwegen wordt erkend, wordt er in het algemeen niet naar gehandeld. In de meeste zaken bestaat de gewoonte, maar net te doen alsof aan dezen eisch reeds voldaan is.

De eenvoudigste proef op de som leert echter op overtuigende wijze, dat dit maar een illusie is. Men hoeft daarbij nog niet eens te denken aan grondige kennis van de fabriek of van den oorsprong van

de grondstoffen, die menige koopman maar al te dikwijls en ten onrechte overbodig acht. Hoe moet b.v. een verkooptster weten, waarom een bepaalde wijze van verwarming glas minder solide maakt, indien zij niet weet, hoe glas vervaardigd wordt? Hoe kan zij duidelijk maken, waarom „Macco” boven ander katoen te prefereren valt, indien zij niets weet van de katoen-produceerende landen? In alle controle-rapporten⁴⁾, kan men de gelijkkluidende klacht lezen, dat de verkoopters dikwijls niet eens zooveel van de goederen weten als in de advertenties staat, terwijl op de vraag naar de oorzaak van een prijsverschil 90 pCt. van de antwoorden de doodoener bevat dat „de kwaliteit beter is”. De verkooptster kan echter niet uitleggen, waarin het kwaliteitsverschil bestaat, en hij kan dus geen van de argumenten aanvoeren, waarmee de goederen zichzelf aanprijzen. En toch zijn het *deze* argumenten, die bij iederen koper, ongeacht persoonlijke verschillen, het besluit om te koopen doen rijpen. Dit is een gebrek, waarvan het ernstige karakter alleen daarom niet, zoowel door den koper als door den winkelier, wordt gevoeld, omdat het zoo algemeen is. Zelfs bij zaken, die zich met een zekeren trots gespecialiseerde zaken noemen, is dit slechts bij uitzondering anders. De voorkeur van het koopkrachtig publiek voor deze zaken bewijst echter tegelijkertijd, welke bijzondere omzetmogelijkheden bestaan, indien de verkoop door beter onderlegde verkoopters geschiedt.

Dit is het eerst ingezien door de groote winkelbedrijven, vermoedelijk niet het minst, omdat door den omvang van het bedrijf een gedetailleerde arbeidsverdeling en specialisatie noodig werd en daardoor de leemten in de praktische opleiding met bijzondere duidelijkheid aan den dag traden. Het is echter ook deze specialisatie geweest, die met groote duidelijkheid heeft aangetoond, dat men er nog niet is met waren- en vakkennis alléén. Het overplaatsen van personeel uit de inkoopcentrale naar de verkoopsafdelingen heeft veelal weinig succes opgeleverd. Kennis van de bijzondere objectieve eigenschappen der goederen is niet voldoende; het is ook noodig, dat deze in verband worden gebracht met de bijzondere wenschen van den koper en dat de nadruk wordt gelegd op *die* verkoopsargumenten, welke juist voor dezen specialen koper gelden. De meest pakkende verkoopsargumenten blijven onder bepaalde omstandigheden zonder eenige uitwerking, als de verkooptster er de slag niet van heeft den klant met zijn bijzondere eigenaardigheden te begrijpen en zijn argumenten met het oog dáárop toe te spitsen.

Op dit punt blijkt, hoe moeilijk het beroep van den verkooptster is. Als een verkooptster een lastigen klant tegenover zich krijgt, vergeet hij maar al te gauw, dat de taak, die hij nu te vervullen heeft, uit niets anders voortvloeit dan uit zijn beroep. In plaats daarvan komen op dat oogenblik zijn particuliere gevoelens boven en reageert hij op dezelfde manier en met dezelfde heftigheid als hij in zijn particulier leven zou doen, wanneer hij zich tegenover een soortgelijken weerstand geplaatst zou zien. Het maatschappelijk verschil tusschen koper en verkooptster, dat veelal bestaat, accentueert dat nog.

Deze moeilijkheden zijn de oorzaak van vele mislukkingen. Tegelijkertijd bepalen zij echter de richting en methode, die voor de opleiding van verkoopters gevolgd moeten worden. Zij verklaren ook, hoe het komt, dat menigeen het probleem soms wel ziet zonder zich echter aan een oplossing te wagen: men meent namelijk, dat er geen oplossing bestaat, gelooft

⁴⁾ Een aantal groote winkelbedrijven heeft het Amerikaanse systeem der z.g. verkoopscontrole ingevoerd, volgens welk systeem personen, die het verkoops personeel niet kent, worden aangesteld om als klant op te treden en aan de leiding der zaak regelmatig rapport uit te brengen over de ervaringen, die zij als koper hebben opgedaan.

althans, dat hier door opleiding niets bereikt zou kunnen worden. Bevestiging van deze opvatting meent men dan te vinden in het feit, dat soms leerlingen, die een verkoopschool hebben afgehoopen in de praktijk achterblijven bij anderen.

Men vergeet daarbij tweëerlei. Ten eerste worden meestal vergelijkingen tusschen het personeel met ondeugdelijk materiaal gemaakt. Diegenen, die als voorbeeld worden genomen en waaraan de leerlingen worden getoetst, hebben bijna altijd een bijzonderen aanleg voor het beroep van verkooptster en hebben daardoor natuurlijk een voorsprong op leerlingen, die weliswaar een verkoopsopleiding hebben genoten, maar wien het aan begaafdheid ontbreekt. Verder worden in de praktijk in de eerste maanden werkzaamheden verlangd, die met den eigenlijken verkoop niets te maken hebben.

Het is algemeen bekend, dat leerlingen gedurende de eerste maanden en in sommige zaken zelfs nog langer (damesconfectie etc.) niet in den eigenlijken verkoop komen. Zij moeten zich in den beginne veelal beperken tot technische en andere bijkomstige werkzaamheden, waarvoor iedere zaak haar eigen regeling heeft. Het bestaan van deze eigenaardigheden in ieder bedrijf vormt inderdaad een beslissend argument, niet zoozeer tegen de verkoopsopleiding, als wel tegen de verkoopschool in den gewonen zin. Daarbij behoeft men niet alleen te denken aan organisatorische en technische bijzonderheden, plaatsing en rangschikking van den winkelvoorraad etc., waarvan iedere leek weet, dat zij slechts kunnen worden geleerd in het bedrijf zelf.

Ook bij den verkoop zelf kent iedere zaak haar eigen regels, die onderling slechts weinig overeenkomen in bedrijven van hetzelfde genre. Hoe moeten de klanten ontvangen en aangesproken worden? Wanneer moet hun een stoel worden aangeboden? Hoe moet er gehandeld worden bij het weggaan? Moet de verkooptster meegaan naar de uitgang of naar de kassa? etc. Het is b.v. duidelijk, dat de op de verkoopschool verkondigde wijsheid: „Biedt den klant een stoel aan” voor den leerling, die later in een levensmiddelenzaak komt, fout is, en dat door zulke fouten tegelijkertijd twijfel ontstaat omtrent de rest van het verkoopsonderwijs.

Maar zelfs onderwijsinstellingen, die in het leven geroepen zijn voor een enkel bedrijf of voor bedrijven van hetzelfde genre, zullen tekort schieten, als zij uitgaan van de veronderstelling, dat hun taak in hoofdzaak ligt in het bijbrengen van kennis. Zelfs bij onderwerpen, die men op zichzelf wel leeren kan als regels over het ontvangen van klanten, het geven van inlichtingen etc., komt het er niet zoo zeer op aan, of men ze wéét, dan wel of men ze begrijpt. Ware dit anders, dan zou volstaan kunnen worden met het uitreiken van een bedrijfsreglement. Doel van het onderricht kan nooit zijn, den leerling kennis bij te brengen van bepaalde regels, maar begrip van hun noodzakelijkheid en zin. Alleen bij een zoodanige opvatting heeft de opleiding van *verkoopters* en niet alleen van *verkoopsleerlingen* recht van bestaan.

Precies eender gaat het ook met betrekking tot eigenlijke vakkennis. Vakkennis blijft dood, als zij niet op de juiste manier tegenover den klant wordt aangewend. Met reden mag daarom worden betwijfeld, of de splitsing, die er in de verkoopsopleiding gewoonlijk wordt gemaakt tusschen warenkennis en verkoopstechniek, wel altijd doelmatig of noodzakelijk is. De vragen, waarop de warenkennis een antwoord geeft, zijn niets anders dan een deel van het eigenlijke probleem: Hoe bedien ik mijn klant?

Bij de behandeling van dit probleem tijdens het onderwijs in de verkoopstechniek moet men probeeren de moeilijkheden, waarvan hierboven sprake was, op te lossen. Daarbij moet men zich er echter toe beperken deze moeilijkheden *duidelijk te maken* en te bespreken, hoe het mogelijk is, deze te overwinnen

en de hoop laten varen, dat men universeele remedies tegen alles en nog wat zou kunnen geven.

Bij het onderwijs in de verkoopstechniek kan en moet wel naar een vast plan worden te werk gegaan, maar tegelijkertijd moet men zich duidelijk voor den geest stellen, dat de waarde daarvan in hoofdzaak ligt in de zekerheid, dat *alle* vragen, die in den detailverkoop rijzen, systematisch worden behandeld en besproken. In de lessen moet den leerlingen geen nieuw feitenmateriaal worden voorgelegd — dit is alleen mogelijk bij de behandeling der warenkennis —, maar zij moeten ertoe worden gebracht, uit dat wat zij zelf gewoonlijk op juiste en scherpe wijze hebben opgemerkt, de juiste gevolgtrekkingen te maken. Op deze manier wordt er voor gewaakt, dat de verkoper zijn zelfstandigheid verliest, wordt een schadelijke mechaniseering vermeden en worden waarborgen geschapen, dat de theorie in overeenstemming blijft met de praktijk. Slechts vanuit dit gezichtspunt en met inachtneming van deze beperkingen moeten ook de schema's beoordeeld worden, volgens welke in verschillende groote detailbedrijven wordt gewerkt, en die eigenlijk slechts een systematische verdeling van de te behandelen stof vormen.

Evenmin als het aantal uren voor de verschillende onderwerpen van te voren is vast te stellen, is de inhoud van de les van tevoren in details te bepalen. Indien er b.v. sprake is van de verschillende soorten van klanten, dan moet dat niet verward worden met de theorie der „klantentypen”, die vaak in de leerboeken der verkoopstechniek worden opgesteld. Bij het onderwijs moet slechts aandacht worden gevraagd voor de verschillende factoren, die bepalend zijn voor den toestand, waarin een koop tot stand komt; daartoe behoort, behalve koopgewoonten, koopmotieven, koopkracht, graad der kooplust, ook de psychologie van den klant. Doel moet zijn, het personeel te brengen tot de juiste bepaling van de waarde van al deze factoren.

Een verkoopsopleiding, die volgens deze methode en onder deze voorwaarden geleid wordt, kan ook bij de gemiddelde verkoopkrachten op succes rekenen, indien nog twee voorwaarden tevens vervuld worden, die eigenlijk vanzelfsprekend behoorden te zijn:

1. de leeraar moet niet alleen een goed paedagoog zijn, maar hij moet ook nauwkeurig op de hoogte zijn van de eischen, die in de praktijk worden gesteld. Hier moet in het bijzonder de nadruk op worden gelegd, omdat soms juist het onderwijs in de verkoopstechniek aan leeraren wordt toevertrouwd, die den detailhandel uitsluitend uit leerboeken kennen.

2. De verkopers mogen wel gemiddelde verkopers zijn, maar zij moeten niet beneden de middelmaat staan.

Even goed als er menschen bestaan, die ongeschikt zijn voor iederen handenarbeid, zijn er natuurlijk ook heel veel menschen onbruikbaar voor het beroep van verkoper. Als de selectie van de geschikte elementen in het winkelbedrijf zooveel minder en zooveel langzamer geschiedt dan in andere beroepen, vindt dat zijn oorzaak hierin, dat de prestaties in den verkoop in veel beperktere mate dan elders te controleren zijn. De eenige mogelijkheid hiertoe ligt in de rapporten van de verkoopscontroleurs. Een werkelijk objectief beeld kan men zich echter alleen dan vormen, indien men rapporten van verschillende controleurs, over geruimen tijd uitgestrekt, tot een geheel kan samenvatten.

Er bestaat nu eenmaal geen arbeidsprodukt van den verkoper, waaraan men zijn gebreken en kwaaigheden kan toetsen. Omdat het onmogelijk is, nauwkeurig te controleren, langs welken weg de resultaten van iederen verkoper verkregen worden, mislukt ook de opleiding in de praktijk zoo vaak. Geen enkele leerling is in de gelegenheid, grondig kennis te nemen van de methode van een succesvol verkoper. Iedere klant immers zou het onange-

naam vinden, als er bij den koop een getuige aanwezig was, die den gang van zaken als het ware notuleerde, zij het dan ook in gedachten. Bovendien worden in de spitsuren alle krachten aan het werk gezet.

Wat voor den leerling geldt, geldt ook voor de oudere verkopers. Niemand kan bouwen op een voorbeeld, zooals dat in andere beroepen mogelijk is, maar iedereen moet — indien er geen bijzondere opleiding bestaat — door vallen en opstaan zijn eigen weg vinden. Het is het doel van de verkoopsopleiding de fouten tot een minimum te beperken en de onervarenen te laten profiteeren van de ervaring, die de geschikte krachten hebben opgedaan.

Het vraagstuk van de verkoopsopleiding kan echter eerst dan geheel bevredigend worden opgelost, als men bij de *aanstelling* van de verkopers volgens andere normen te werk gaat dan tot nu toe. Eerst dan, wanneer de detaillist zijn personeel niet langer kiest op grond van uiterlijke maatstaven (b.v. voor de confectie alleen groote, voor de huishoudafdeeling alleen fysiek sterke leermeisjes), en wanneer de detaillist er aan zou kunnen wennen voor het aannemen zijner leerlingen niet minder, maar méér tijd en moeite te besteden, dan voor den inkoop van een post gederen, eerst dan is de basis geschapen voor een werkelijk succesvolle opleiding van verkooppersoneel.

ELSE HERZBERG.

DE RESULTATEN DER DEVALUATIE-POLITIEK IN HET EERSTE HALFJAAR 1934.

III (Slot).

IV. Het staats- en industrieel crediet.

A. Het staatscrediet.

Om een indruk te krijgen van de credietsituatie in verschillende landen, beschouwen we in de eerste plaats het koersverloop van staatsleeningen. Hiertoe bepalen wij voor ieder land jaargemiddelden van de koersen, zooals die genoteerd zijn aan de beurzen van de diverse landen, vermenigvuldigen deze gemiddelden met de grootte van de betreffende leeningen, tellen deze bedragen op, en deelen het totaal door de som der leeningen. Als basis nemen wij weer het gemiddelde van de jaren 1927, 1928 en 1929, terwijl ook de berekening van het 1e halfjaar 1934 op dezelfde wijze is uitgevoerd als in de inleiding is beschreven.

Tabel VII.

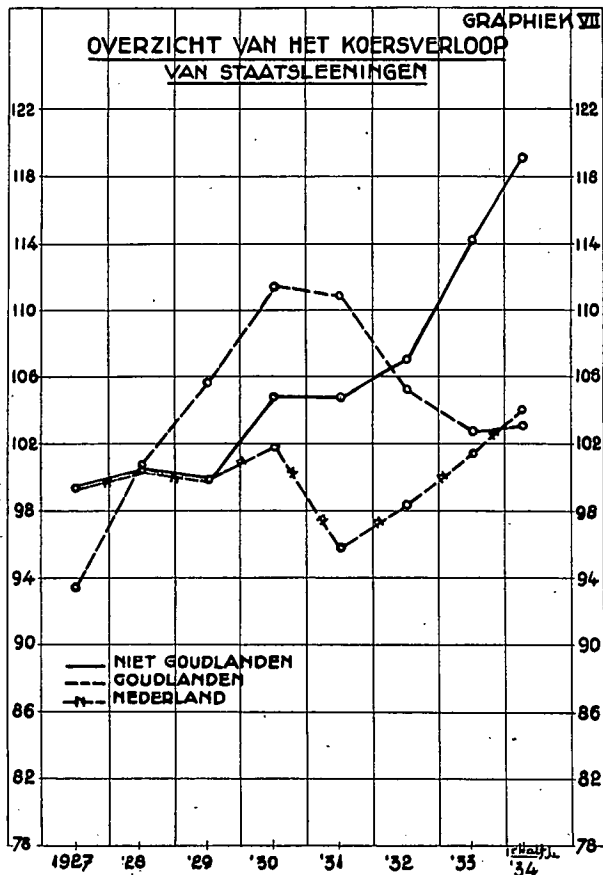
Overzicht van het koersverloop van staatsleeningen.

Landen	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934 1e halfj.
<i>Niet-Goudlanden</i>								
Engeland ..	99.3	101.7	99.	102.8	102.8	116.9	125.4	128.8
Zweden	100.1	99.4	100.5	108.5	108.1	107.	114.3	130.5
Noorwegen .	100.7	100.1	99.2	103.2	104.3	104.2	106.1	105.3
Denemarken	97.9	101.2	100.9	105.	103.9	100.	110.8	112.1
Totaal	99.5	100.6	99.9	104.9	104.8	107.	114.2	119.2
<i>Goudlanden</i>								
Nederland ..	99.5	100.6	99.9	101.9	95.9	98.4	101.5	104.
België.	92.4	100.9	106.7	113.3	114.7	101.6	101.9	106.8
Frankrijk ..	83.	101.2	115.8	127.9	129.2	116.9	105.2	102.4
Zwitserland	99.4	100.2	100.4	102.3	103.9	104.3	102.2	99.1
Totaal	93.6	100.7	105.7	111.4	110.9	105.3	102.7	103.1

Basis $\frac{1927 + 1928 + 1929}{3} = 100.$

Het totaal der niet-goudlanden is sinds 1931 regelmatig gestegen, en bedraagt nu 119.2, terwijl voor de goudlanden pas in het 1e halfjaar van 1934 een geringe stijging is waar te nemen, zoodat het totaal thans 103.1 bedraagt. Ook in graphiek VII komt dit verschil in ontwikkeling, ten nadeele der goudlanden duidelijk tot uitdrukking. Voor het overige moge hierbij worden opgemerkt, dat het uit den aard der zaak steeds mogelijk is door een „rücksichtslose”

regeeringspolitiek het staatscrediet te handhaven ten koste van een steeds verder voortgaande verschrompeling van het bedrijfsleven.

B. Het industrieel crediet.

Ter beoordeeling van het industrieel crediet van verschillende landen zijn wij uitgegaan van de indices, voorkomende in het „Bulletin Mensuel de Statistique” 1934 No. 8. Het gemiddelde van 1927, 1928 en 1929 is weer als basis genomen, terwijl het gemiddelde van het 1e halfjaar 1934 eerst is uitgedrukt in een percentage van het gemiddelde van het 1e halfjaar 1933, daarna vermenigvuldigd met het reeds berekende indexcijfer voor het jaar 1933.

Tabel VIII.

Overzicht van het koersverloop van industriële aandelen.

Landen	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934 1e halfj.
Niet-Goudlanden								
Engeland ..	91.8	105.2	103.-	83.-	64.4	62.2	76.3	97.3
Zweden	93.1	108.5	98.4	84.-	50.6	36.5	41.3	52.7
Noorwegen .	82.6	106.2	111.2	85.4	67.-	71.9	89.5	105.3
Denemarken	98.7	97.9	103.4	97.4	88.2	77.3	85.8	101.6
Totaal	91.6	104.5	104.-	87.5	67.6	62.-	73.2	89.2
Goudlanden								
Nederland ..	93.1	102.2	104.7	74.3	43.9	29.5	31.3	34.3
België ¹⁾	—	105.9	94.1	60.6	42.5	31.7	31.7	27.4
Frankrijk ..	67.9	102.5	129.6	109.6	75.3	61.-	58.-	50.5
Zwitserland	88.2	108.4	103.4	94.1	72.6	54.4	65.7	73.8
Totaal	83.1	104.8	108.-	84.7	58.6	44.2	46.7	46.5

Basis $\frac{1927 + 1928 + 1929}{3} = 100.$ ¹⁾ $\frac{1928 + 1929}{2} = 100.$

Uit bovenstaande tabel blijkt duidelijk, dat de positie van het industrieel crediet in de goudlanden aanmerkelijk ongunstiger is dan in de niet-goudlanden. Het gemiddelde der niet-goudlanden bedroeg in 1931: 67.6, daarna is het gestegen tot 89.2 in het 1e halfjaar 1934; de overeenkomstige cijfers bedragen voor de niet-goudlanden resp. 58.6 en 46.5, en voor Ne-

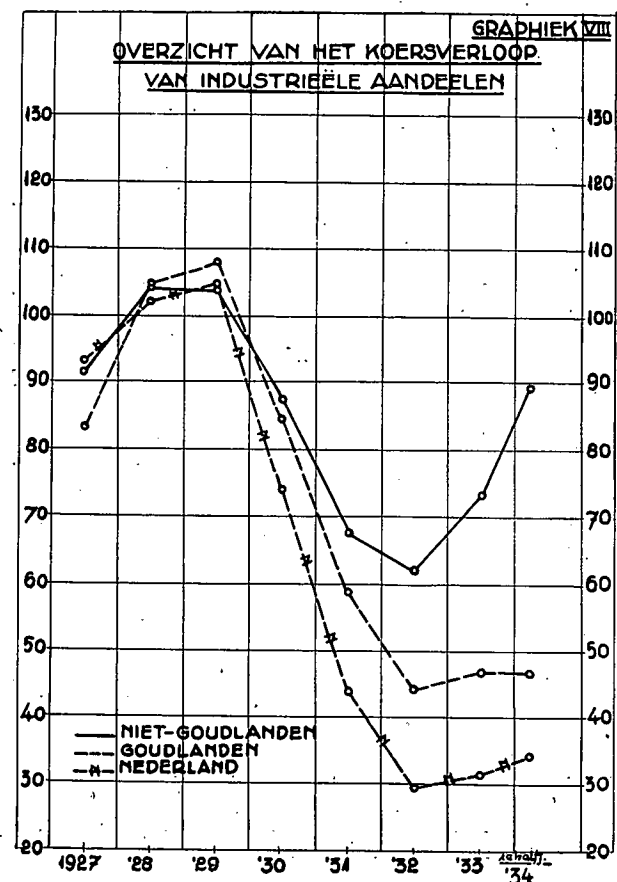
derland 43.9 en 34.3. In 1933 en 1934 verbetert de situatie in de goudlanden iets, echter in belangrijk mindere mate dan in de niet-goudlanden.

Opvallend is ook hier de *situatie in Tsjechoslowakije*. In 1933 verbetert deze iets, evenals in andere goudlanden. In 1934, na devaluatie, ziet men een sterke afwijking van het beeld der goudlanden en blijken de cijfers reeds in overeenstemming te zijn met de veel gunstigere der niet-goudlanden. De indices zijn:

1927	77.92
1928	110.65
1929	111.43
1930	91.17
1931	72.47
1932	57.66
1933	63.12
1934	71.38

(Jan. t/m. Mei)

Graphisch voorgesteld komt de gunstiger positie van de niet-goudlanden eveneens duidelijk naar voren.

V. Résumé.

Op grond van de onderzoekingen in onze artikelen kunnen wij de conclusies als onderstaand resumeeren. Bedacht dient hierbij te worden, dat steeds de goudlanden als geheel tegenover de niet-goudlanden werden geplaatst, waarbij het wel vanzelf spreekt, dat zich bij vergelijking van afzonderlijke landen hier en daar afwijkingen van het algemeene beeld voordoen, welke uit oorzaken van plaatselijken aard verklaard moeten worden.

Wij meenen aangetoond te hebben, dat de resultaten der devaluatie-politiek in het eerste halfjaar 1934, evenals in de daaraan voorafgaande jaren sterk ten gunste van deze politiek pleiten. Ook Tsjechoslowakije spreekt duidelijke taal, hoewel de doorwerking der devaluatie hier nog niet volledig kan zijn geweest. Wij kunnen de conclusies, in ons artikel van Maart 1934 neergelegd, vrijwel letterlijk handhaven en constateeren opnieuw:

1. Dat de afstand tusschen groothandelsprijzen en

kosten van levensonderhoud in de goudlanden, in tegenstelling met die in de niet-goudlanden, belangrijk grooter blijft, wat wijst op meer interne verstoring. In het eerste halfjaar 1934 wordt de afstand in beide groepen landen kleiner, voor de goudlanden echter in belangrijk mindere mate dan voor de niet-goudlanden.

2. Dat de werkloosheid, die in de tegenwoordige goudlanden voor het uitbreken der crisis geringer was dan in de niet-goudlanden, thans grooter is geworden en dat met name de werkloosheid in Nederland zich naar een voor dat land uitzonderlijk ongunstige positie heeft ontwikkeld.

3. Dat de procentuele vermindering van den export der goudlanden in waarde gemeten aanzienlijk sterker is dan die der niet-goudlanden, terwijl een zekere herleving van den export in 1933 en het eerste halfjaar 1934 zich vrijwel uitsluitend beperkt tot de niet-goudlanden; deze feiten blijken uit de vergelijking der waardecijfers:

a. In landsvaluta;

b. idem, met correctie voor verandering der muntwaarde door middel van de indices voor groothandels-prijzen;

c. idem, met correctie voor verandering der muntwaarde door middel van de indices voor kosten van levensonderhoud.

4. Dat de sterkere positie van den export in de niet-goudlanden, die gebleken is uit vergelijking der waarde-cijfers bevestigd wordt door vergelijking der hoeveelheidscijfers.

5. Dat de koersen van industriële aandeelen in de niet-goudlanden hooger staan dan in de goudlanden, hetwelk wijst op een hooger aanslaan van de rentabiliteit en de credietwaardigheid voor het particulier bedrijf. Ook het overheidscrediet wordt in de niet-goudlanden gunstiger beoordeeld, hetwelk blijkt uit het koersverloop van de leeningen der overheid.

Tenslotte merken wij op, dat bij vergelijking der positie van goud- en niet-goudlanden drie punten van primair belang zijn, nl.:

1. De werkloosheid van arbeid.
(Tabel 2, graphiek 3).¹⁾
2. De werkloosheid van kapitaal.
(Tabel 8, graphiek 8).
3. De positie in het internationale ruilverkeer.
(Tabel 4 en 5, graphiek 4 en 5).¹⁾

Uit de hierbovengenoemde tabellen en graphieken blijkt duidelijk, dat de economische positie der niet-goudlanden op deze drie punten van primair belang beduidend en onweersprekelijk gunstiger is dan die der goudlanden.

Nederland dat den gouden standaard handhaaft is in de ongunstige rubriek der goudlanden een der ongunstigst geplaatsten.

Tsjechoslowakije, dat gedevalueerd heeft, vertoont reeds onmiskenbare teekenen van beterschap.

Dr. J. G. STRIDIRON.

¹⁾ Zie eveneens de artikelen in E.-S.B. van 26 Sept. en 3 Oct.

DE INDISCHE MIDDELEN OVER JUNI 1934

Algemeen.

In de maand Juni bedroeg de opbrengst der Landsmiddelen f 32.7 miljoen tegenover f 33.8 miljoen in dezelfde maand van het vorige jaar. De totaal-middelenopbrengst over de eerste zes maanden bedroeg f 186.2 miljoen, terwijl in de overeenkomstige periode van het vorige jaar f 182.1 miljoen werd ontvangen, een meerdere opbrengst dus van totaal f 4.1 miljoen.

De opbrengst der verschillende hoofdgroepen van middelen in vergelijking met de ramingen, bedroeg in miljoenen guldens onderscheidenlijk:

Groep	1/12 ram.		Juni				
	1934	1933	1932	1931	1930	1929	
Belasting	20.3	18.7	16.5	18.4	20.7	23.1	28.6
Monopol.	3.6	3.2	3.9	4.2	5.4	6.7	7.3
Producten	3.-	2.9	4.-	2.2	4.3	6.9	7.4
Bedrijven	6.5	5.7	7.3	7.8	9.2	10.7	12.3
Div. middel	2.8	2.2	2.1	2.5	5.6	3.-	5.5
Totaal..	36.2	32.7	33.8	35.2	45.2	50.4	61.1

Groep	6/12 ram.		Eerste 6 maanden van				
	1934	1933	1932	1931	1930	1929	
Belasting	122.-	99.-	94.-	97.9	108.9	131.4	145.4
Monopol.	21.5	19.7	21.5	25.9	32.7	38.8	40.2
Producten	18.-	19.5	14.9	14.-	26.1	34.8	44.2
Bedrijven	38.9	34.6	38.6	46.1	52.1	60.1	65.1
Div. middel	16.6	13.4	13.1	15.6	20.8	21.2	21.7
Totaal..	217.-	186.2	182.1	199.5	240.6	286.3	316.6

Belastingen.

A. Niet-kohierbelastingen.

De meerdere opbrengst van 1934 wordt veroorzaakt door de nieuwe heffing der suikeraccijns en de tariefsverhooging van het invoerrecht.

De invoerrechten brachten als gevolg van de per 10 Januari jl. in werking getreden nieuwe tariefwet zoowel in als tot en met verslagmaand meer op dan in de overeenkomstige periode van het vorig jaar. De achteruitgang in de handelsbeweging hield echter ook dit jaar aan. In vergelijking met 1933 bedroeg hij: in gewicht 16 pCt., in waarde 10 pCt.

1e halfjaar	1929	Invoer		Achteruitgang		
		Gewicht in 1000 tonnen	in % t.o.v. het voorg. jaar	Waarde in mill. gld.	in % t.o.v. het voorg. jaar	
"	"	1.671		543		
"	"	1930	1.640	2 %	460	15 %
"	"	1931	1.192	27 %	290	37 %
"	"	1932	914	23 %	221	24 %
"	"	1933	894	2 %	156	29 %
"	"	1934	753	16 %	140	10 %

De accijns op suiker beïnvloedt als nieuwe heffing met zijn geheele opbrengst het totaal der belastingen. Over en tot en met verslagmaand bedroegen de ontvangsten resp. f 0.6 miljoen en f 3.2 miljoen tegenover eene raming van resp. f 0.6 miljoen en f 3.5 miljoen.

B. Kohierbelastingen.

De voornaamste kohierbelastingen brachten in de verslagmaand f 8.2 miljoen op tegen f 7.3 miljoen in Juni van 1933. De totale opbrengst over de eerste zes maanden bedroeg f 1 miljoen meer dan in de overeenkomstige periode van het vorig jaar.

Een meerdere opbrengst laten de inkomstenbelasting en de landelijke inkomsten zien. Voor de inkomstenbelasting bedroeg de netto-aanslag van het belastingjaar 1934 in de eerste zes maanden f 34.2 miljoen tegenover f 30.4 miljoen in dezelfde periode van 1933 als gevolg van den veel snelleren aanslag (in 1933 niet opnemen van voorloopigen aanslag). Tevens was van grooten invloed de verhooging van de tarieven.

De meerdere opbrengst van de Landelijke inkomsten 1934 t.o.v. 1933 is slechts van tijdelijken aard. Deze wordt veroorzaakt door nabetalingsen en snellere inning. De totaal-opbrengsten 1934 zullen dan ook beneden die van 1933 blijven.

Betalings Landrente Java en Madoera 1e halfjaar 1934 en 1933.

Kohierjaar	1934	1933
1934.....	5491	—
1933.....	2666	5529
1932.....	154	2070
1931.....	14	43
1930 en v. j.	1	1
Totaal	8326	7643

De overige belastingen brachten in de verslagmaand f 1.2 miljoen op tegen f 1.1 miljoen in de

zelfde maand van 1933; de totaal-opbrengst tot en met Juni 1934 bedroeg evenveel als in de overeenkomstige periode van 1933, nl. f 7.5 miljoen.

Aan *recht van openbare verkooping* en *belasting op loterijen* werd t/m. verslagmaand resp. f 0.3 miljoen en f 0.2 miljoen minder ontvangen dan in dezelfde periode van 1933.

De betalingen op de *motorvoertuigenbelasting Java en Madoera* komen in onderstaand overzicht tot uiting.

Motorvoertuigenbelasting Java en Madoera.			
	1934	1933	Totaal
West-Java	316.1	2.-	318.1
Midden-Java	137.7	3.9	141.6
Oost-Java	133.1	152.2	285.3
Totaal	586.9	158.1	745.-

Monopolies.

De ontvangsten van de *monopolies* bleven in de verslagmaand wederom bij die van Juni 1933 (f 0.6 miljoen) ten achter. De totaalopbrengst in de eerste zes maanden van 1934 was f 1.8 miljoen minder dan over dezelfde periode van 1933.

Omschrijving	6/12 raming		In miljoenen guldens				
	1934	1934	1933	1932	1931	1930	1929
Opium	6.-	5.6	6.4	9.2	13.5	18.-	20.5
Pandhuizen	7.-	5.5	7.-	9.5	11.5	13.3	11.2
Zout	8.5	8.6	8.1	7.2	7.7	7.5	8.5
Totaal ..	21.5	19.7	21.5	25.9	32.7	38.8	40.2

Producten.

De exploitatie-ontvangsten van de *producten* bedroegen in Juni 1934 f 2.9 miljoen tegen f 4.— miljoen over dezelfde maand in 1933 of f 1.1 miljoen minder. De totaal-opbrengst in de eerste zes maanden van 1934 was echter f 4.6 miljoen hooger dan in dezelfde periode van 1933.

Dit verschil wordt voor f 4.3 miljoen veroorzaakt door de *Bankatinning*.

Omschrijving	6/12 raming		Opbrengst eerste 6 mnd. van:				
	1934	1934	1933	1932	1931	1930	1929
Kina en thee	0.408	0.189	0.144	0.122	0.146	0.283	0.322
Landscaoutchoucbedrijf	1.104	1.203	0.644	0.673	1.122	2.083	3.070
Boschwezen	3.924	3.172	3.375	4.086	6.169	7.849	10.253
Bankatin	9.958	12.439	8.143	5.408	13.168	17.960	24.512
Steenkolen	2.589	2.501	2.615	3.727	5.546	6.714	6.082
Totaal ..	18.-	19.5	14.9	14.-	26.1	34.8	44.2

Bedrijven.

De exploitatie-ontvangsten voor de bedrijvengroep, verdeeld naar de diverse bedrijven, geven het volgende beeld (in miljoenen guldens):

Omschrijving	1/12 raming		In miljoenen guldens				
	1934	1934	1933	1932	1931	1930	1929
Havenwezen	1.-	0.8	1.5	0.8	0.8	0.9	0.9
Baggerdienst	0.2	0.2	0.15	0.3	0.3	0.3	0.3
Waterkrachten							
Electriciteit	0.2	0.2	0.2	0.2	0.3	0.2	0.2
Landsdrukkerij ..	0.1	0.05	0.06	0.1	0.1	0.2	0.03
P.T.T. 1)	2.-	1.7	1.9	2.1	2.4	2.6	2.5
S.S.	3.-	2.7	3.5	4.3	5.3	6.5	8.4
Totaal	6.5	5.7	7.3	7.8	9.2	10.7	12.3

Omschrijving	6/12 raming		Eerste zes maanden van				
	1934	1934	1933	1932	1931	1930	1929
Havenwezen	5.9	6.3	6.4	6.6	6.8	7.7	7.2
Baggerdienst	1.1	1.-	1.1	1.7	1.3	2.1	2.3
Waterkrachten							
Electriciteit	1.5	1.4	1.4	1.5	1.1	0.9	0.6
Landsdrukkerij ..	0.6	0.4	0.4	0.6	0.3	0.4	0.25
P.T.T. 2)	11.8	10.5	11.8	13.1	14.7	15.9	15.5
S.S.	18.-	15.-	17.4	22.5	27.9	33.1	39.2
Totaal	38.9	34.6	38.5	46.1	52.1	60.1	65.1

1) Excl. vergoeding voor vrijdom van briefport, voor 1932 e. volg. j. bedragende rond f 350.000.

2) Excl. vergoeding voor vrijdom van briefport, voor 1932 e. volg. j. bedragende rond f 2.1 m/m.

Diverse middelen.

De opbrengst van deze groep was in de eerste zes maanden van 1934 f 0.3 miljoen hooger dan in de overeenkomstige periode van 1933.

Op *afstand van grond* en *allerlei* werd onderscheidenlijk f 0.7 en f 0.5 miljoen meer ontvangen dan in dezelfde periode van 1933.

Daartegenover staat echter een mindere opbrengst aan *gevangeniswezen*, *afkoop heerendiensten* en *schoolgelden* ten bedrage van resp. f 0.4, f 0.3 en f 0.2 miljoen.

Het algemeen verloop der Landsmiddelen in het loopende jaar in vergelijking met de vijf voorafgaande jaren moge blijken uit het volgende overzicht:

Opbrengst in miljoenen guldens

	per maand					
	1929	1930	1931	1932	1933	1934
Januari....	51.8	53.4	45.4	37.2	32.1	35.-
Februari ..	48.7	42.1	35.8	31.3	26.3	25.3
Maart	50.3	43.5	36.8	32.-	30.-	28.7
April	51.1	44.9	38.6	31.7	28.2	29.9
Mei	53.7	52.2	38.9	32.1	31.6	34.5
Juni	61.0	50.3	45.1	35.2	33.8	32.6
Juli	66.8	65.3	48.5	39.6	37.8	
Augustus ..	62.1	52.4	46.3	38.8	31.9	
September	62.2	59.2	46.2	38.8	33.7	
October....	71.4	57.2	41.7	35.4	34.4	
November ..	56.1	46.7	44.3	30.5	33.1	
December ..	72.0	63.1	48.-	37.2	33.4	

T/m de maand

Januari....	51.8	53.4	45.4	37.2	32.1	35.-
Februari ..	100.5	95.5	81.2	68.5	58.4	60.3
Maart	150.8	139.0	118.-	100.5	88.5	89.-
April	201.9	183.9	156.6	132.2	116.7	118.9
Mei	255.6	236.1	195.5	164.3	148.3	153.4
Juni	316.6	286.4	240.6	199.5	182.1	186.1
Juli	383.4	351.7	289.1	239.1	219.8	
Augustus ..	445.5	404.1	335.4	278.-	251.7	
September	507.7	463.3	381.5	316.8	285.4	
October....	579.1	520.5	423.2	352.2	319.8	
November	635.1	567.2	467.5	382.7	352.9	
December ..	707.2	630.3	515.5	419.9	386.3	

Tenslotte moge worden vermeld, dat in de verslagmaand een bedrag ad f 988.000 is ontvangen wegens uitvoerrecht op bevolkingsrubber. In verband met het bijzondere karakter dier ontvangsten is gemeld bedrag in de voorgaande cijfers niet verwerkt.

Begrotingsrekeningen kohierbelastingen.

Belastingjaar 1934 t.o.v. 1933.

Eerste zes maanden van aanslag.

Belastingsoort	Aanslag in mill. guldens		Toelichtingen
	1934	1933	
Personeele belasting	2.7	3.2	Onlangs de verlaging der grenshuurwaarden blijft de aanslag 1934 achter bij dien van het vorige jaar
I.B. en crisisheffing	34.2	30.4	Rekening houdende met de verhooging der crisisheffing ten bedrage van 55 % t.o.v. 1933, zijn de aanslagen relatief ongeveer even hoog, van zeer veel belang is de snellere aanslag 1934.
Vennootschapsbel...	4.8	5.1	Voor '33 40 ope., voor '34 100 ope.
Verponding	7.4	5.3	De aanslag '34 gaat uit van de reeds in '33 opgelegde aanslagen
Landrente J. en M.	25.2	27.7	Voor '33 bedraagt de crisisontheffing gemiddeld 25 %, voor '34 gemiddeld 35 %.

Belastingjaar. 1933 t.o.v. 1932.

Eerste achttien maanden van aanslag.

Belastingsoort	Aanslag in mill. guldens		Toelichtingen
	1933	1932	
Personeele belasting	3.7	4.8	Vergelijkbare cijfers
I.B. en crisisheffing	38.4	52.-	De heffing is over het geheel genomen ongeveer even hoog, vergelijkbare cijfers
Vennootschapsbel ..	6.3	9.-	In beide jaren 40 procenten, vergelijkbare cijfers
Verponding	7.8	10.1	Met '33 ving het nieuwe belastingtijdvak aan, daar door scherpe terugval
Landrente J. en M.	25.9	27.1	Decrisisontheffing bedraagt gem. voor '32 15 % en voor '33 25 % van den bruto aanslag

De voorloopige uitkomsten, globaal herleid in aansluiting aan de opstelling gevolgd in staat I van Bijlage A. van de Financiële nota 1934, vertoonen het volgende beeld:

Landsontvangsten.

1e halfjaar 1934.

(in miljoenen guldens.)

	½ jaar- raming	Voorloopige uit- komst 1e half- jaar	Vershil tus- schen raming en uitkomst
Belastingen	122.1 ¹⁾	102.7 ¹⁾	— 19.4
Overschot Monopolies	9.8	11.6	+ 1.8
„ „ I.B.W.	1.5	0.9	— 0.6
„ „ Producten	- 0.4	- 0.1	+ 0.3
„ „ I.B.W.	0.4	1.7	+ 1.3
„ „ Bedrijven	2.5	2.3	— 0.2
„ „ I.B.W.	- 2.7	- 2.-	+ 0.7
Diversen	8.5	7.1	— 1.4
Totaal....	141.7	124.2	— 17.5

¹⁾ Voor de motorvoertuigenbelasting Java en Madoera is hierin alleen het landsaandeel opgenomen.

Stand begrotingsrekeningen der voornaamste kohierbelastingen.

Omschrijving	Dienstj.'34	Dienstj.'34	Dienstj.'33
	Juni 1934	eerste 6 mnd.	eerste 6 mnd.
Personeele belasting..	165	2.725	3.266
Ink.bel. en crisisheffing	3.389	35.027	31.480
Vennootschapsbelast.	199	5.038	7.314
Verponding	276	7.168	6.033
Landrente Java en Madoera	1.259	25.195	27.644
Totaal....	5.288	75.153	75.737

Omschrijving	Dienstj.'33	Dienstj.'33	Dienstj.'32
	Juni 1934	eerste 18 mnd.	eerste 18 mnd.
Personeele belasting..	4	3.873	5.047
Inkomstenbelasting en Crisisheffing	95	39.667	54.687
Vennootschapsbelast.	15	9.245	12.125
Verponding	171	8.825	12.996
Landrente J. en M. ...	-1.326	25.973	27.054
Totaal....	-1.041	87.583	111.909

AANTEKENINGEN.

Naar devaluatie van den Gulden.

Het vraagstuk van onze monetaire politiek, dat de gemoederen reeds meer dan een jaar bezig houdt, is in den laatsten tijd van aspect veranderd. Er is een evolutie in de denkbeelden op te merken — niet alleen in Nederland, maar ook in andere goudlanden — waaraan een ieder, die in dit vraagstuk belangstelt, niet voorbij kan gaan. Wij bedoelen met deze evolutie de verplaatsing van het vraagstuk van de theorie naar de practijk. Tot voor kort werd een wijziging van onze monetaire politiek gepropageerd door, zooals de tegenstanders het noemden, theoretici en „belanghebbenden” ¹⁾.

¹⁾ Wij plaatsen dit woord tusschen aanhalingsteekens, omdat men het doet voorkomen, alsof de tegenstanders geen belanghebbenden zouden zijn, doch geheel onpartijdig tegenover dit probleem zouden staan.

In den laatsten tijd dringen uit verschillende kringen geluiden door, die hetzij direct, hetzij in de toekomst (na de stabilisatie van Dollar en Pond), een wijziging van onze monetaire politiek noodzakelijk achten. Weliswaar is men het niet steeds eens over den aard van de wijziging van onze monetaire politiek, doch er bestaat in zooverre eenstemmigheid, dat de huidige goudpariteit van onzen Gulden nadeelig wordt geacht voor onze volkshuishouding.

De brochure van den heer E. D. van Walree, die deze week onder bovenstaanden titel is verschenen ¹⁾, is in dit opzicht van bijzondere beteekenis, omdat hier een persoon aan het woord is, die en door zijn vroegere posities en door zijn internationale kennis, tot een bevoegd oordeel in staat is. De heer Van Walree is bovendien een voorstander van het handhaven van den gouden standaard, maar pleit in deze brochure voor een verlaging van de goudpariteit van den Gulden. Naar zijn meening komt het verlaten van de goudbasis niet in aanmerking, zolang onze monetaire positie nog zoo krachtig is, omdat de als gevolg daarvan te verwachten schommelingen van de wisselkoersen, uit oorzaken aan onze zijde, zeer sturend op het zakenleven zouden werken.

De voordeelen van devaluatie zijn volgens hem in het kort:

- 1o. de snellere aanpassing aan de gedaalde goederenprijzen;
- 2o. de schuldverlichting voor debiteuren;
- 3o. de verhoogde mogelijkheid tot mededinging met het buitenland.

De huidige regeeringspolitiek leidt, aldus de heer Van Walree, tot een gevoel van klimmend pessimisme. „Durft de regeering om andere dan economische redenen een rigoureuze deflatie over de geheele linie niet aan, en blijft zij op twee gedachten hinken, dan is van vasthouding aan de oude waarde van den Gulden stellig geen uitkomst te verwachten. Ik kan niet anders zien dan dat wij ons in dat geval op een langen verderen duur van de malaise hebben voor te bereiden.”

Deze uitspraak, die wij ten volle kunnen onderschrijven en waarop in deze kolommen herhaaldelijk is gewezen, wordt reeds door de meeste recente gegevens bevestigd. Belangrijk is ook de uiteenzetting over de gevolgen van devaluatie voor onzen invoer.

„Uit het feit, dat tot op den huidigen dag van een duurzaam druk op den Gulden nog geen sprake is geweest, mag worden afgeleid, dat het excès van importen boven exporten ter hoogte van ca. 50 pCt. (Jan.—Aug. 1934 invoer 714 miljoen, uitvoer 466 miljoen) met deze diensten, renten en terugbetalingen, en de andere zoogenaamde onzichtbare posten van de betalingsbalans betaald is kunnen worden, of anders gezegd, dat ons deze 50 pCt. goederen door het buitenland uit andere oorzaak dan tegen goederen werden geleverd. Het import overschot stelt derhalve betalingen voor buitenlandsche rekening voor, en nu kan het geen twijfel lijden, dat het buitenland gemakkelijker aan zijn verplichtingen tegenover ons land, voor zoover die in Gulden luiden, zal kunnen en willen voldoen, naarmate het equivalent in de eigen munt kleiner is. Duitsland is uit den aard der zaak liever zijne door koersverlaging verlichte schulden in Ponden en Dollars nagekomen dan die in Gulden. Invoer uit de genoemde oorzaak beteekent zeker geen verarming; integendeel moet worden aangenomen, dat verarming eerst dan zal ontstaan, wanneer wij wegens te groote duurte geen diensten meer kunnen bewijzen. Bovendien loopen wij het gevaar onze vorderingen wegens renten en kapitalen in het geheel niet betaald te krijgen, wanneer wij, in goederen uitgedrukt, een te hooge tegenwaarde van het buitenland blijven verlangen.”

In verschillende beschouwingen doet men het voorkomen, alsof de regeering de weg van den meesten weerstand bewandelt. Dit is niet geheel juist. De regeering heeft weliswaar dezen weg gekozen, maar daarna zijn allerlei zijwegen ingeslagen, omdat de hoofdweg te glad bleek. En langs deze zijwegen is het doel niet te bereiken en loopt men het gevaar

¹⁾ Drukkerij en Uitgeverij J. H. de Bussy, Amsterdam.

tenslotte te verdwalen. De heer Van Walree twijfelt aan de politieke mogelijkheid van een consequente deflatie-politiek, en merkt dienaangaande het volgende op:

„Een consequent doorgevoerde deflatie vergt meer moed en uithoudingsvermogen dan van een moderne samenleving kan worden verlangd en onder een parlementair regeeringsstelsel kan worden volgehouden. Wij hebben het meegemaakt, hoe men òn in Japan òn in de Vereenigde Staten voor die consequentie is teruggedeeind, en halverwege is omgedraaid. Trouwens ook te onzent is men reeds afgeschrikt voor de onvermijdelijke gevolgen der deflatie. Door den landbouwsteun is het aanpassingsproces der binnenlandsche prijzen onderbroken, zoo niet feitelijk teniet gedaan. Wij bevinden ons in den viciëuzen toestand, dat aan beide einden van het economisch koord wordt getrokken. Om het heilige huisje van den Gulden toch maar niet aan te raken, zijn wij in een toestand van prijsvervalsching geraakt, welke ons geheele economisch bestel vergiftigt.”

Terecht wijst de heer Van Walree er op, dat devaluatie geen panacee vormt, geen maatregel is, welke op eenmaal een einde zou kunnen maken aan onze economische nooden. Ook na devaluatie zal versoering noodzakelijk blijken, zal de overheidszorg binnen dragelijke grenzen moeten worden teruggebracht. Devaluatie zal echter de crisismaatregelen doen verminderen, de belastingopbrengst doen toenemen en zodoende de aanpassing vergemakkelijken.

De tegenstanders van devaluatie geven gewoonlijk toe, dat bij invoering een zekere opleving niet uitblijft, maar dat deze slechts van korten duur zal zijn. Dit argument verwerpt de schrijver met een verwijzing naar het buitenland. Wij behoeven bij dit punt niet stil te staan, omdat elders in dit nummer het laatste gedeelte verschijnt van een beschouwing, die hierop nog eens opnieuw de aandacht vestigt.

Wat de strijd in het openbaar over devaluatie betreft, wijst de heer Van Walree op het volgende:

„Zoo ten onzent in den laatsten tijd de stemmen van hen, die niet gelooven in de muntpolitiek van Regeering en Nederlandsche Bank eenigszins zijn verstomd, dan is zulks geenszins daaraan toe te schrijven, dat zij ongelijk zouden erkennen, maar aan den prijzenswaardigen wensch der Regeering niet te bemoeilijken in haar nationaal streven het budget in evenwicht te brengen. Nu dit althans op papier is bereikt, en de conversies zijn afgelopen, behoeft dat stilzwijgen echter niet langer te worden bestendig, wanneer de teekenen al te duidelijk worden, dat wij ons op den verkeerden weg bevinden.

Onder de tegenstanders van devaluatie wordt toegegeven, dat van onveranderde handhaving van het goudblok geen sprake meer kan zijn, wanneer nog een van de voornaamste leden zoude afvallen. Velen onder hen betreuren achteraf, dat wij in 1931 niet met Engeland zijn meegegaan. Anderen meenen, dat in elk geval met devalueeren moet worden gewacht totdat Engeland en Amerika hun onderling depreciatiespel hebben uitgevochten. Altogader zijn dit uitingen, welke de zwakte van onze eigen positie in het licht stellen. Het is geenszins bevredigend, dat wij een lijdende rol zouden moeten blijven vervullen, en de toekomst van ons bedrijfsleven zouden moeten laten blijven afhangen van het bon plaisir van de overige leden van het goudblok, of van Engeland en Amerika.

Ik geloof dat wij krachtig genoeg zijn om ons lot in eigen hand te nemen en op eigen gezag en eigen risico tot devaluatie te besluiten. Wanneer ik zulks met overtuiging aanbeveel, dan doe ik zulks òn om de te verwachten rechtstreeksche voordeelen, òn uit overweging dat het alternatief meer bezwaren en meer onbillijkheden met zich brengt.”

De heer Van Walree eindigt zijn beschouwingen met de opmerking, dat het verlossende woord door het landsbestuur moet worden gesproken. Van de regeering Colijn, welke in zake de handelspolitiek getoond heeft de eischen van het oogenblik te begrijpen, mag zeker geen dogmatische houding tegenover het geldvraagstuk worden verwacht. Bij hare beslissing moge de regeering zich er rekenschap van geven, dat onthouding ten deze even groote verantwoordelijkheid oplegt als ingrijpen.

v. d. V.

De industrialisatie van Japan.

(Praeadvies voor de Vereeniging voor de Staatshuishoudkunde en de Statistiek.)

De heer Th. Ligthart is de eenige der uitgenoodigde praeadviseurs, die een volledig antwoord heeft samengesteld op de vraag: „Welken invloed heeft de industrialisatie van het Oosten, inzonderheid van Japan, op het economische leven van Nederland en Nederlandsch-Indië? Geeft dit proces aanleiding tot wijziging van de economische politiek der laatstgenoemde landen?” De andere praeadviseurs zullen, hetzij nog voor de jaarvergadering dier vereeniging, een kort résumé van hun inzicht schriftelijk geven, hetzij dit mondeling ter vergadering naar voren brengen, gelijk het bestuur in den oproep voor de jaarvergadering mededeelt.

Het praeadvies van den heer Ligthart tracht de thans zoo uiterst actueele vraag op zakelijke en concrete wijze te beantwoorden. Daarbij schroomt hij niet, gelijk men van hem kan verwachten, om duidelijk voor zijn meening uit te komen, die in vele opzichten sterk van de algemeen heerschende opinie afwijkt.

Na een beknopt maar goed gedocumenteerd overzicht van de geografische en geologische situatie van Japan te hebben gegeven en in vogelvlucht de historische ontwikkeling van dat land te hebben beschouwd, vooral in economisch opzicht, gaat hij over tot de behandeling van den tegenwoordigen toestand en de huidige problemen.

Het is zeer nuttig de door den heer Ligthart verzamelde gegevens goed in het geheugen te prenten. Daaruit blijkt, dat Japan een land is, waarvan de bodem nauwelijks in staat is zijn bevolking van een bescheiden hoeveelheid voedsel te voorzien, terwijl de uitbreidingsmogelijkheden van de agrarische productie zeer beperkt zijn. Het heeft geen mineralen, produceert, behalve zijde, nagenoeg geen grondstoffen voor zijn industrie, en het heeft nagenoeg geen kolen en petroleum. Het is een land, dat voedingsmiddelen invoert en het in de toekomst nog in sterkere mate zal moeten doen, en dat door de natuur in het algemeen in economisch opzicht slecht bedeed is. Des te opmerkelijker is de kracht der Japansche industrie, die gebaseerd moet zijn op ingevoerde grondstoffen.

Geheel in overeenstemming met dit beeld van de economische structuur van het land is dan ook het feit, dat Japan een invoeroverschot heeft, behalve in 1933, toen er van een klein exportsaldo sprake was. In het algemeen echter koopt Japan meer in het buitenland dan dat het daarheen levert. Daar het door de depreciatie van den Yen voor die ingevoerde grondstoffen veel moet betalen, is het wel noodzakelijk, dat er buitengewoon goedkoop wordt geproduceerd, wil men in staat zijn als exportland te kunnen concurreren. Deze goedkope productie wordt mogelijk gemaakt door bedrijfsefficiëncy, gepaard gaande aan een goed doorgevoerde organisatie van den uitvoerhandel.

De heer Ligthart staat geheel op het standpunt, dat export voor Japan een levensvoorwaarde is. Zou het land niet meer voldoende kunnen uitvoeren, dan kan het geen invoeren meer betalen, dan zouden er verarming, ja nood, hun intrede doen. De moeilijkheden liggen niet bij Japan, maar bij die landen, die den invoer van Japansche goederen belemmeren, zooals b.v. Britsch-Indië met Japansche katoentjes heeft gedaan. Zeer scherp veroordeelt de praeadviseur de politiek van schepping eener inheemsche katoenindustrie in Britsch-Indië, die te duur produceert en door hooge invoerrechten moet worden beschermd, ten bate van een kleine klasse van inheemsche textielabrikanten. In verband hiermede waarschuwt hij tegen een soortgelijke fout, die in Nederlandsch-Indië gemaakt zou kunnen worden. Wel is hij bereid, desnoods een tijdelijke contingentteering ten bate van

een opkomende eigen industrie in Ned.-Indië te aanvaarden, mits vaststaat, dat deze op den duur tegen wereldkostprijs zal kunnen produceeren. Van een contingentering ten gunste der moederlandsche textielindustrie verklaart hij een beslist tegenstander te zijn.

In tegenstelling tot de gangbare opinie ontkent de heer Ligthart het bestaan van een Japansch concurrentiegevaar. De Japansche export maakt slechts ongeveer 3 pCt. van den wereldexport uit, en Japan is volstrekt niet in staat genoeg te produceeren om andere productie-landen van de wereldmarkten te verdrijven. Zelfs bij katoenen goederen is dit niet het geval. Wel is de Japansche export van katoenen stukgoederen de laatste jaren met 300 miljoen Yard toegenomen, maar dit is geen groot quantum. De moeilijkheden zijn ontstaan, omdat de wereldhandel hier in dezelfde periode met 3 milliard Yard verminderde. Hiervan draagt Japan echter niet de schuld, maar die landen, die onder protectie een eigen binnenlandse textielindustrie zijn gaan kweeken.

Nederlandsch-Indië is een uitlaatklep voor de Japansche producten, nu de Britsch-Indische markten, die in Cochín-China en Achter-Indië, door regeeringsmaatregelen beperkt zijn en China door verarming niet veel kan afnemen. Voor de Indische bevolking is de invoer van goedkope Japansche producten een voordeel, en dit zal voor de geheele wereld het geval zijn, wanneer men de tegenwoordige „duurte economie” zal hebben verlaten om tot een normale economie terug te keeren.

De heer Ligthart betreurt het echter, dat Japan zelf ook aan bescherming mededoet, en b.v. door het bevorderen van de suikercultuur op Formosa den invoer van Nederl.-Indischen suiker vrijwel overbodig heeft gemaakt. Ook noemt hij de subsidieering van den Japanschen export ongezond. Hij hoopt echter, dat er met de Japansche regeering te praten zal zijn, wanneer men maar voldoende Japansche goederen afneemt.

Wij hebben hier slechts eenige grepen uit het praeadvies gedaan, daar de plaatsruimte geen volledige bespreking toestaat. Wij hopen hiermede te hebben aangetoond, dat het antwoord van den heer Ligthart zeer veel feitelijke gegevens bevat, die men behoort te kennen, wanneer men over de vraag der Japansche concurrentie een oordeel wenscht uit te spreken. Een zeer interessante discussie op de basis van dit praeadvies is zeker mogelijk.

Koffie-statistiek over September 1934.

De dezer dagen verschenen Statistiek van de Firma G. Duuring & Zoon te Rotterdam geeft aan, dat in September de aanvoer geweest is als volgt:

	1934 bn.	1933 bn.	1932 bn.
in Europa	620.000	818.000	627.000
„ Ver. Staten van Amerika	793.000	936.000	750.000
Totaal ...	1.413.000	1.754.000	1.377.000

De Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste negen maanden van het jaar bedroegen 17.594.000 balen tegen 17.204.000 balen in 1933 en 15.977.000 balen in 1932.

De Afleveringen in September waren:

	1934 bn.	1933 bn.	1932 bn.
in Europa	781.000	807.000	885.000
„ Ver. Staten van Amerika	891.000	1.029.000	883.000
Totaal ...	1.672.000	1.836.000	1.768.000

De Afleveringen in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste negen maanden van het jaar waren 17.113.000 balen tegen 16.633.000 balen in 1933 en 16.701.000 balen in 1932.

Vanaf 1 Juli tot 30 September waren de Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen 4.514.000 balen tegen 5.536.000 balen in 1933 en 3.748.000 balen in

1932, terwijl de Afleveringen bedroegen 4.967.000 balen tegen 5.316.000 balen in 1933 en 4.963.000 balen in 1932.

De zichtbare voorraad was op 1 October in Europa 2.796.000 balen tegen 2.957.000 balen op 1 September. In Amerika bedroeg hij 818.000 balen tegen 916.000 balen op 1 September. In Europa en in Amerika tezamen was de zichtbare voorraad dus op 1 October 3.614.000 balen tegen 3.873.000 balen op 1 September. Hij bedroeg op 1 October 1933 — 3.306.000 balen en op 1 October 1932 — 3.330.000 balen.

De zichtbare wereldvoorraad was op 1 October 8.308.000 balen tegen 8.509.000 balen op 1 September en 7.109.000 balen verleden jaar (in deze cijfers zijn niet begrepen de voorraden in het binnenland van Brazilië, waarvan het cijfer van 1 October nog niet bekend is, doch die op 1 September bedroegen 2.160.000 balen en op 1 October 1933 — 14.185.000 balen).

Rotterdam, 4 October 1934.

Raming van de Europeesche bietsuikerproductie:

F. O. Licht publiceerde op 30 September zijn eerste raming der bietsuikerproductie, welke hieronder volgt:

	1934/35 1e Raming Metr. tons	1933/34 Opbrengst Metr. tons	1932/33 Opbrengst Metr. tons
Duitschland	1.625.000	1.447.365	1.103.550
Tsjecho-Slowakije	575.000	515.552	627.569
Oostenrijk	195.000	170.458	164.899
Hongarije	120.000	135.567	103.410
Frankrijk	1.100.000	937.812	1.015.370
België	240.000	247.017	264.557
Nederland	245.000	293.698	243.008
Denemarken	150.000	254.000	191.770
Zweden	270.000	304.793	235.351
Polen	425.000	347.199	422.148
Italië	310.000	303.369	322.875
Spanje	332.000	259.362	283.204
Groot-Brittannië	660.000	531.298	382.853
Andere landen	345.500	420.004	266.521
Europa zonder Rusland	6.592.500	6.167.494	5.627.085
Rusland	1.500.000	1.100.000	800.000
Europa incl. Rusland	8.092.500	7.267.494	6.427.085

BOEKAANKONDIGINGEN.

Die Entwicklung der Welttonnage im Zusammenhang mit dem Welthandelsvolumen door Dr. Ernst Schultze, Diplom-Volkswirt.

Na een historisch overzicht van de ontwikkeling der wereldtonnage, en van de bedrijfs- en organisatievormen, die in de scheepvaart voorkomen, volgen cijfers over de toeneming van de vrachtruimte sedert het einde der vorige eeuw, en meer technische beschouwingen over de kwaliteit der tegenwoordige wereldvloot. Daarna volgt een bespreking van het verband tusschen tonnage en wereldhandel, terwijl de studie besluit met een onderzoek naar de gevolgen van het teveel aan scheepsruimte.

Ook hier ziet men weer, dat de scheepvaart zoowel economisch als technisch geïntereerd is. Weinig menschen zijn op beide gebieden grondig geschoold. Wie alleen technisch onderlegd is zal met bijzondere belangstelling van de economische beschouwingen kennis nemen. Daarin worden o.a. behandeld: de oorzaken die tot splitsing in tramp- en lijnvaart leiden; de concentratie-tendenzen, die men bij de laatste vindt, in tegenstelling tot het meer individualistische karakter van de wilde vaart; structuurveranderingen in den wereldhandel; vrachten en tarieven; en tenslotte het probleem der scheepvaartsubsidies.

Men leest dan echter tot zijn verbazing, dat Nederland tot de „Subventionsfreudige” landen gerekend wordt, tot de landen, die daarom na 1914 hun vloot het

sterkt konden uitbreiden en dientengevolge het meest de schuld dragen van het teveel aan scheepsruimte. Nu is de methode om één enkel jaar (1927) als maatstaf voor den omvang der subsidies in verschillende landen te nemen op zichzelf al minder juist. Bovendien wordt de geciteerde bron (Siegert: Die Subventionen der Weltschiffahrt) onvolledig aangehaald. Siegert geeft voor ons land, bij gebrek aan betrouwbare cijfers, als *schatting* voor 1927 hetzelfde bedrag als voor 1913, n.l. f 2.150.000.— Uit de publicatie van Mr. J. A. Kok: „Scheepvaartbescherming in Nederland en Ned.-Indië” blijkt, dat dit bedrag voor 1913 inderdaad juist is; maar in 1927 was het slechts f 1.283.000.— (verstrekkt aan de K.P.M. en S.M. „Zeeland”). De implicatie, dat de groei van onze koopvaardijvloot een gevolg zou zijn van subsidies is onhoudbaar.

In fig. 7 worden, voor verschillende leeftijdsklassen (0—5 jaar, 5—10 jaar enz.), lijnen gegeven van het percentage, dat elke klasse in den loop der jaren van het totaal uitmaakte. Daaruit blijkt dan, „dasz der Prozentsatz der jungen Tonnage immer weiter zurückgeht zugunsten der älteren Klassen”, d.w.z. dat de kwaliteit der wereldtonnage, beoordeeld naar den leeftijd, vermindert. Maar daarom gaat het niet; er is omstreeks het einde van den wereldoorlog een teveel aan tonnage gekomen, waar wij nu nog mee opgescheept zitten. Indien men, met intervallen van 5 jaar, de tonnage van elke leeftijdsklasse boven elkaar uitzet, en vervolgens het punt aangevende de tonnage met een leeftijd van 0—5 jaar in 1923, verbindt met dat van de 5—10 jarige tonnage in 1923, enz., dan zal duidelijk blijken, dat men zich speciaal in de jaren 1918—1923 „overbouwd” heeft. Die scheepsruimte was bovendien abnormaal duur in aanschaf, en staat technisch niet veel boven het peil van vóór den oorlog. Die tonnage kan men niet kwijt; ze is verouderd maar niet versleten en vermoedelijk onvoldoende afgeschreven.

In fig. 16 vindt men uitgestrookt de indexcijfers voor wereldtonnage, wereldhandelsvolume, en vrachten, over de jaren 1920 t/m 1932. Daaruit wordt de conclusie getrokken, dat de vrachten daalden tengevolge van de sedert jaren stijgende overmaat aan scheepsruimte. Bezie men echter de periode 1922 t/m 1927, dan blijkt de index voor de tonnage tamelijk stabiel te zijn (schommelend tusschen 136 en 140), terwijl de handelsindex steeg van 90 tot 123. In die jaren bleef dus het aanbod van scheepsruimte constant, terwijl de vraag belangrijk toenam. Wanneer desondanks de vrachtindex daalde van 112—101, dan lag de oorzaak niet in een stijgende overmaat aan scheepsruimte. Vermoedelijk daalden in die jaren de kosten van het vervoer, tengevolge van technische vooruitgang, betere havenoutillage, soberder bedrijfsorganisatie. Dalende vrachten behoeven niet uitsluitend het gevolg te zijn van een teveel aan scheepsruimte.

In het slotwoord wordt gepleit voor de oprichting van een Internationale Kamer voor de scheepvaart.

Ir. J. W. BONEBAKKER.

MAANDCIJFERS.

HYPOTHEEKRENTEN IN NEDERLAND.

Maand	Amsterdam	Arnhem	Groningen	Den Volle eigen-dom	Haag Ert-pacht	Middelburg	Rotterdam	Zwolle
1933								
Jan. . .	4.375	5		5.—	—	5	5.—	5
Febr. . .	5	5		4.84	—	5	4.79	5 ¹⁾
Mrt. . .	4 $\frac{3}{4}$	5		4.50	5	5	4.96	4 $\frac{3}{4}$ ¹⁾
April . .	4 $\frac{3}{4}$ ²⁾	5		4.88	5	4 $\frac{1}{2}$ —5	4.62	4 $\frac{1}{2}$ —5 ³⁾
Mei . .	4 $\frac{3}{4}$	5	4 $\frac{3}{4}$ ⁴⁾	5.—	5	5	4.65	—
Juni . .	4 $\frac{3}{4}$	5		5.—	5	5	4.50	5 ⁵⁾
Juli . .	4 $\frac{3}{4}$	5		4.96	5	5	4.50	5
Aug. . .	4.89 ⁶⁾	5		5.—	—	5	4.75	—
Sept. . .	4.75 ⁶⁾	5		5.—	5.09	5	4.75	—
Oct. . .	4 $\frac{1}{2}$ ⁷⁾	4 $\frac{7}{8}$		5.—	5	5	4.70	5
Nov. . .	4.92 ⁸⁾	4 $\frac{7}{8}$		5.—	—	5	4.62	4 $\frac{1}{2}$ —5
Dec. . .	4.75	5		5.—	5	5	4.50	4 $\frac{1}{2}$ —5
1934								
Jan. . .	4 $\frac{5}{8}$ ⁹⁾	5		5.—	5	5	4.50	4 $\frac{3}{4}$
Febr. . .	4 $\frac{7}{8}$	5		4.69	5	5	4.68	5
Mrt. . .	4 $\frac{3}{4}$	5		4.64	5	5	4.55	5
April . .	4 $\frac{3}{4}$	4 $\frac{3}{4}$		4.70	5	5	4.50	4 $\frac{1}{2}$ —5 ¹⁰⁾
Mei . .	4 $\frac{1}{2}$	4 $\frac{1}{2}$		5.—	5	5	4.50	4 $\frac{1}{2}$ —5
Juni . .	4.55 ¹¹⁾	4 $\frac{1}{2}$		4 $\frac{1}{2}$	—	5	4.50	—
Juli . .	4.50	4 $\frac{1}{2}$		4.78	5	5	4.50 ¹²⁾	4 $\frac{1}{2}$ —5
Aug. . .	4.42	4 $\frac{1}{2}$		4.50	5	5	4.56	4 $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$
Sept. . .	4.33	4 $\frac{1}{2}$		4.75	—	5—4 $\frac{1}{2}$	4.50	—

1) Op landerijen werd bij dubbele overwaarde hyp. verstr. tegen 4 $\frac{1}{2}$ en 4 $\frac{3}{4}$ 0/0.

2) Eén hypotheek op erfpacht a 5 0/0.

3) Naar gelang van de waarde van het onderpand.

4) Bij de Nutsspaarbank 4 $\frac{1}{4}$ pCt.

5) 4 $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ op zeer gunstige onderpanden.

6) Op erfpacht 5 $\frac{1}{4}$ 0/0.

7) Op erfpacht a 4 $\frac{1}{2}$ 0/0.

8) Op erfpacht gem. 5 $\frac{1}{2}$ 0/0.

9) Op erfpacht 4 $\frac{3}{4}$ 0/0.

10) Bij extra veel overwaarde, b.v. 50 0/0, bedroeg de rente 4 $\frac{1}{2}$ 0/0.

11) Op erfpacht 4 $\frac{1}{2}$ 0/0.

12) Voor hypotheeken tot een gezamenlijk bedrag van f 34.500.— en 4.25 0/0 voor een hypotheek van f 10.000.—.

Nadruk verboden.

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

Giro's (eenzijdige vermelding)	Juni 1933		Juni 1934	
	In miljoenen	Aantal	In miljoenen	Aantal
Girobetalingen aan : gemeente-instellingen	f 98.3	44.176	f 63.5	41.202
particulieren	„ 19.4	173.582	„ 19.7	160.972
<i>Geldomzet.</i>				
Ontvangsten	„ 4.7	8.074	„ 4.8	7.663
Betalingen	„ 7.7	33.261	„ 8.7	36.961
Part. rekeninghouders	„ 28.6 ¹⁾	52.178 ²⁾	„ 39.4 ¹⁾	49.712 ²⁾
Gelden voor 1 jaar vast hebben gedeponeed	„ 9.8	3.956 ²⁾	„ 10.9	4.353 ²⁾

1) Gemiddeld saldo te goed. 2) Einde der maand.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	30 Sept.-6 Oct. 1934	Sedert 1 Jan. 1934	Overeenk. tijdvak 1933	30 Sept.-6 Oct. 1934	Sedert 1 Jan. 1934	Overeenk. tijdvak 1933	1934	1933
Tarwe	23.384	1.042.231	1.153.333	—	29.205	21.611	1.071.436	1.174.944
Rogge	7.416	331.555	306.060	—	15.257	6.369	346.812	312.429
Boekweit	237	17.699	18.240	—	—	25	17.699	18.265
Mais	13.493	701.023	830.632	15.289	179.276	162.445	880.299	993.077
Gerst	3.532	290.688	320.164	500	41.980	32.058	332.668	312.222
Haver	6.669	98.901	108.296	—	3.195	3.808	102.096	112.104
Lijnzaad	1.590	166.244	162.571	8.985	189.242	197.402	355.486	359.973
Lijnkoek	12	56.161	93.729	—	25	200	56.186	93.929
Tarwemeel	156	15.642	14.050	203	2.411	5.271	18.053	19.321
Andere meelsoorten	1.442	45.260	41.587	—	5.655	7.797	50.915	49.384

OVERZICHT VAN DE INDISCHE MIDDELEN.
(In duizend Gulden)

Omschrijving	Juni 1934	Eerste zes mnd. 1934	Eerste zes mnd. 1933
Belastingen.			
Pachten	8	41	26
Invoerr. incl. Landgoed.	4.852	24.785	22.868
Uitvoerr. incl. Landgoed.	311	1.930	1.112
Accijns op gedistilleerd ...	81	423	282
" " bier			
" " petroleum, enz. ...	1.739	13.516	13.728
" " lucifers	243	1.405	1.640
" " tabak	868	4.212	5.872
" " suiker	563	3.161	—
Andere ontv. I. U. en A. ...	24	123	100
Statistiekrecht	187	952	1.006
Personeele belasting	345	1.519	1.776
Inkomstenbel. en Crisish.	3.802	17.096	15.199
Vennootschapsbelasting ...	468	5.580	6.741
Couponbelasting	73	250	—
Vermogensbelasting	88	503	855
Verponding	868	4.326	4.310
Recht van openb. verkoop.	48	700	1.043
Zegelrecht	791	3.870	3.722
Oversch. van vaste goed.	130	861	832
Recht v. succ. en overgang	15	97	193
Verg. speel- en dobbel tafels	6	63	45
Slachtbelastingen	433	2.541	2.610
Bijzondere bel. buitengew.	4	23	39
Hoofdgeld	8	35	15
Landelijke inkomsten	2.507	9.367	8.684
Belasting op loterijen	81	505	706
Motorvoertuigenbel.			
Java en Madoera	110	745	344
Motorbelasting i.d. B. Gew.	49	321	262
Opgeheven belastingen ...	41	46	—
Totaal	18.743	98.996	94.009
Monopolies.			
Opium excl. opiumfabriek	966	5.572	6.394
Pandhuizen	941	5.459	7.003
Zout	1.327	8.651	8.102
Totaal	3.234	19.682	21.499
Producten.			
Kina en Thee	45	189	144
Landscaoutchoubedrijf ...	162	1.204	644
Boschwezen	52	3.171	3.375
Banka-tin	1.721	12.439	8.143
Steenkolen	442	2.501	2.615
Totaal	2.942	19.504	14.921
Bedrijven.			
Havenwezen	813	6.346	6.453
Baggerdienst	162	976	1.090
Waterkracht en Electricit.	233	1.355	1.376
Landsdrukkerij	49	354	453
Post-, Telegr.- en Teldienst	1.721	10.544	11.783
Spoor- en Tramwegen ...	2.687	15.005	17.391
Totaal	5.665	34.580	38.546
Diverse middelen.			
Winsttaandeel „Billiton” ...	—	—	—
Winsttaandeel Jav. Bank ...	—	—	—
Afstand van grond	273	2.385	1.653
Mijnconcessies	41	310	251
Boeten en verbeurdverkl.	90	456	438
Leges en salarissen	38	202	204
Heff. t.z.v. gesl. werkover.	2	19	43
Opbrengst d. Weeskamers	40	251	331
Kadaster	18	124	148
Ontv. Gevangeniswezen ...	137	1.119	1.557
Afkoop heerdienst. B.G.	83	379	716
Schoolgelden	363	2.344	2.537
Ontv. ziekeninricht. enz. ...	65	439	377
IJK van maten en gew. ...	81	340	302
Verk. en verh. van huizen	134	892	999
Ontv. waterleidingen	28	203	189
Bakengelden	194	1.235	1.201
Loodsgelden	239	1.429	1.381
Allerlei	326	1.266	759
Totaal	2.152	13.393	13.086
Recapitulatie.			
Totaal belastingen	18.743	98.996	94.009
" monopolies	3.234	19.682	21.499
" producten	2.942	19.504	14.921
" bedrijven	5.665	34.580	38.546
" diverse middelen ...	2.152	13.393	13.086
Totaal generaal	32.736	186.155	182.061

STATISTIEKEN.

BANKDISCONTO'S.

	1934	1933	1932	1914			
	6 Oct.	1/6 Oct.	24/29 Sept.	17/22 Sept.	2/7 Oct.	3/8 Oct.	20/24 Juli
Ned. (Disc Wissels. 2½ 19 Sept. '33)							
Bk. { Bel. Binn. Eff. 3 19 Sept. '33							
Vrsch. in R.C. 3 19 Sept. '33							
Athene	7	14	14	14	14	14	14
Batavia	4	1	1	1	1	1	1
Belgrado	6	16	16	16	16	16	16
Berlijn	4	22	22	22	22	22	22
Boekarest	6	5	5	5	5	5	5
Brussel	2	28	28	28	28	28	28
Budapest	4	17	17	17	17	17	17
Calcutta	3	16	16	16	16	16	16
Dantzig	4	21	21	21	21	21	21
Helsingfors	4	20	20	20	20	20	20
Kopenhagen	2	1	1	1	1	1	1
Lissabon	5	8	8	8	8	8	8
Londen	2	30	30	30	30	30	30
Madrid	6	26	26	26	26	26	26
N.-York F.R.B. 1½ 1 Feb. '34							
Oslo	3	22	22	22	22	22	22
Parijs	2	31	31	31	31	31	31
Praag	3	25	25	25	25	25	25
Pretoria	3	15	15	15	15	15	15
Rome	3	11	11	11	11	11	11
Stockholm	2	1	1	1	1	1	1
Tokio	3	65	65	65	65	65	65
Weenen	4	27	27	27	27	27	27
Warschau	5	26	26	26	26	26	26
Zwits. Nat. Bk. 2 22 Jan. '31							

OPEN MARKT.

	1934	1933	1932	1914			
	6 Oct.	1/6 Oct.	24/29 Sept.	17/22 Sept.	2/7 Oct.	3/8 Oct.	20/24 Juli
Amsterdam Partic. disc.	1/2-7/16	1/2-7/16	1/2-7/16	1/2	3/8-1/2	1/4-1/2	3/8-3/16
Prolong.	1	1	1	1	1	1	2/4-3/4
Londen Daggeld...	1/2-1	1/2-1	1/2-1	1/2-1	1/2-1	1/2-1	1/2-2
Partic. disc.	13/16-7/8	13/16-7/8	5/8-13/16	5/8-11/16	5/8-3/4	3/4-1	4/1-3/4
Berlijn Daggeld...	4-5 1/2	4-5 1/2	4-5 3/4	4-5 1/4	4 3/8-6 1/2	4 3/8-6	—
Maandgeld	4 1/2-6	4 1/2-6	4 1/2-6	4 1/2-6	4 1/2-6	4 1/2-5 1/2	—
Part. disc.	3 7/8	3 7/8	3 7/8	3 7/8	3 7/8	3 7/8	2 1/2-1 1/2
Warenw. ...	4-1 1/2	4-1 1/2	4-1 1/2	4-1 1/2	4-1 1/2	4-1 1/2	—
New York Daggeld 1)	1	1	1	1	3/4	2-1/4	1 3/4-2 1/2
Partic. disc.	3/8	3/8	3/8	3/8	1/2	7/8	—

1) Koers van 5 Oct. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
2 Oct. 1934	1.46 1/4	7.22 1/2	59.34	9.72 1/2	34.46	100 3/8
3 " 1934	1.46 9/10	7.22 1/8	59.38	9.72 1/2	34.44 1/2	100 3/8
4 " 1934	1.46 1/2	7.22 3/8	59.40	9.73 1/2	34.44 1/2	100 3/8
5 " 1934	1.46 1/16	7.21 1/2	59.35	9.73	34.45	100 3/8
6 " 1934	1.46 9/16	7.21 1/2	59.32 1/2	9.73	34.74	100 3/8
8 " 1934	1.46 1/8	7.20 3/8	59.35	9.73 1/2	34.45	100 3/8
Laagste d.w.1)	1.46 1/4	7.20	59.17 1/2	9.72	34.40	100
Hoogste d.w.1)	1.46 7/8	7.23 1/4	59.45	9.73 3/8	34.50	100 3/8
Muntpariteit	2.4878	12.1071	59.263	9.747	34.592	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
2 Oct. 1934	48.13	—	6.14	1.48	12.64	20.15
3 " 1934	48.13 1/2	—	6.14	1.48	12.65	20.15
4 " 1934	48.16	—	6.14	1.48	12.66	20.18
5 " 1934	48.16	—	6.14	1.48	12.65	20.15
6 " 1934	48.14	—	6.14	1.48	—	—
8 " 1934	48.14	—	6.16	1.48	12.66	20.17
Laagste d.w.1)	48.07 1/2	—	6.11	1.45	12.60	20.07 1/2
Hoogste d.w.1)	48.17 1/2	28.—	6.18	1.50	12.70	20.25
Muntpariteit	48.003	35.007	7.371	1.488	13.094	48.52

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Helsingfors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
2 Oct. 1934	37.30	32.30	36.32 1/2	3.18	38 3/4	1.49 3/4
3 " 1934	37.30	32.30	36.32 1/2	3.19	38 3/8	1.49 3/4
4 " 1934	37.30	32.30	36.32 1/2	3.20	38 3/8	1.50 1/4
5 " 1934	37.25	32.25	36.30	3.19	38 3/8	1.50
6 " 1934	37.30	32.30	36.30	3.19 1/2	38 1/2	1.49
8 " 1934	37.20	32.20	36.25	3.18 1/2	38 1/10	1.50
Laagste d.w.1)	36.90	31.90	35.95	3.16	38	1.49 1/4
Hoogste d.w.1)	37.55	32.55	36.55	3.22	39	1.50 3/4
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95 3/4	2.4878

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. In 't 1ste of 2de No. van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
2 Oct. 1934	4.93	6.63 3/8	40.60	68.21
3 " 1934	4.93	6.63 1/4	40.59	68.21
4 " 1934	4.92 7/8	6.64 1/4	40.54	68.25
5 " 1934	4.92	6.64	40.52	68.25
6 " 1934	4.92 3/8	6.63 3/8	40.51	68.23
8 " 1934	4.90 7/8	6.63 3/8	40.51	68.21
9 Oct. 1933	4.69	5.94	36.18	61.18
Muntpariteit ..	4.86	3.90 3/8	23.81 1/2	40 1/16

STATISTISCH OVERZICHT

	GRANEN EN ZADEN										TUINBOUWARTIKELEN						VLEESCH			
	TARWE 80 K.G. La Plata loco Rotterdam/ Amsterdam per 100 K.G. 2)		ROGGE 74 K.G. Bahia Blanca loco R'dam/A'dam per 100 K.G. 3)		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST 64/65 K.G. La Plata loco Rotter- dam/A'dam per 2000 K.G. 4)		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		DRUIVEN Black Alicante per K.G. Westland		TOMATEN A per 100 K.G. Westland		BLOEM- KOOL 1e soort p. 100 st. Groot- broek ⁵⁾		RUND- VLEESCH (versch) Gem.v.3kw. per 100 KG. Rotterdam		VARKENS- VLEESCH (versch) per 100 KG. Rotterdam	
	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1925	17,20	100,0	13,07 ⁶	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1927	14,75	85,8	12,47 ⁶	95,4	176,00	76,0	237,00	100,4	362,50	78,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1928	13,47 ⁶	78,3	13,15	100,6	226,00	97,7	228,50	96,8	363,00	78,5	0,80	100,0	20,—	100,0	14,80	100,0	93,—	100,—	77,50	100,—
1929	12,25	71,2	10,87 ⁶	83,2	204,00	88,1	179,75	76,2	419,25	90,6	0,64	80,0	16,—	80,0	17,23	116,4	96,40	103,7	93,12 ⁶	120,2
1930	9,67 ⁶	56,3	6,22 ⁶	47,6	136,75	59,1	111,75	47,4	356,00	77,0	0,62	77,5	20,—	100,0	14,22	96,1	108,—	116,1	116,1	94,1
1931	5,55	32,3	4,55	34,8	84,50	36,5	107,25	45,4	187,00	40,4	0,49	61,3	14,50	72,5	7,54	50,9	88,—	94,6	48,—	61,9
1932	5,22 ⁶	30,4	4,62 ⁶	35,4	77,25	33,4	100,75	42,7	137,00	29,6	0,41	51,3	11,50	57,5	9,92	67,0	61,—	65,6	37,50	48,4
1933	5,02 ⁶	29,2	3,55	27,2	68,50	29,6	70,00	30,0	148,00	32,0	0,31	38,8	8,21	41,1	—	—	52,—	55,9	49,50	63,9
Jan. 1933	4,95	28,8	3,75	28,7	73,00	31,5	75,25	31,9	136,50	29,5	—	—	—	—	—	—	50,50	54,3	44,75	57,7
Febr. "	4,77 ⁶	27,8	3,70	28,3	71,00	30,7	74,75	31,7	130,25	28,2	—	—	—	—	—	—	49,25	53,0	45,—	58,1
Maart "	5,05	29,4	3,82 ⁶	29,3	73,50	31,7	76,25	32,3	130,50	28,2	—	—	—	—	—	—	46,50	50,0	46,—	59,4
April "	5,15	29,9	3,75	28,7	72,75	31,4	71,25	30,2	129,50	28,0	—	—	—	—	—	—	49,50	53,2	48,25	62,3
Mei "	5,40	31,4	3,77 ⁶	28,9	70,50	30,5	73,25	31,0	146,75	31,7	—	—	—	—	—	—	52,25	56,2	49,—	63,2
Juni "	5,25	30,5	3,55	27,2	66,00	28,5	75,75	32,1	163,25	35,3	—	—	—	—	—	—	51,25	55,1	48,—	61,9
Juli "	5,82 ⁶	33,9	3,85	29,4	64,25	27,8	78,00	33,1	176,25	38,1	—	—	13,55	67,8	—	—	49,25	53,0	48,50	62,6
Aug. "	5,30	30,8	3,55	27,2	61,25	26,5	67,75	28,7	161,50	34,9	0,41	51,3	8,—	40,0	—	—	49,—	52,7	49,25	63,5
Sept. "	4,95	28,8	3,47 ⁶	26,6	61,00	26,3	65,25	27,6	159,00	34,4	0,25	31,3	2,70	13,5	9,28	62,7	50,25	54,0	54,—	69,7
Oct. "	4,40	25,6	3,—	22,9	60,25	26,0	63,50	27,0	141,25	30,5	0,27	33,8	8,60	43,0	4,30	29,1	56,25	60,5	54,25	70,0
Nov. "	4,55	26,5	2,95	22,6	74,50	32,2	60,00	25,4	147,25	31,8	—	—	—	—	6,50	41,2	59,50	64,0	54,37 ⁶	70,2
Dec. "	4,57	26,6	3,30	25,3	73,50	31,7	59,25	25,1	154,50	33,4	—	—	—	—	—	—	60,75	65,3	53,50	69,0
Jan. 1934	4,75	27,6	3,10	23,7	65,25	28,2	58,00	24,6	144,25	31,2	—	—	—	—	—	—	62,50	67,2	53,75	69,4
Febr. "	3,40	19,8	2,77 ⁶	21,2	65,25	28,2	58,50	24,8	133,00	28,8	—	—	—	—	—	—	63,—	67,7	53,50	69,0
Maart "	3,25	18,9	2,72 ⁶	20,8	70,75	30,6	58,75	24,9	132,00	28,5	—	—	—	—	—	—	61,75	66,4	50,50	65,2
April "	3,20	18,6	2,70 ⁶	20,7	70,50	30,5	56,75	24,0	136,50	29,5	—	—	—	—	—	—	63,50	68,3	49,12 ⁶	63,4
Mei "	3,32 ⁶	19,2	2,87 ⁶	21,9	62,00	26,8	63,00	26,7	154,50	33,4	—	—	—	—	—	—	65,75	70,7	47,50	61,3
Juni "	3,67 ⁶	21,4	3,17 ⁶	24,3	65,00	28,1	74,75	31,7	156,50	33,8	—	—	—	—	—	—	63,25	68,0	43,75	56,5
Juli "	3,80	22,1	3,30	25,3	71,50	30,9	78,75	33,4	151,25	32,7	—	—	8,28	41,4	—	—	63,—	67,7	44,62 ⁶	57,6
Aug. "	4,37 ⁶	25,4	4,27 ⁶	32,7	83,25	36,0	93,50	39,6	159,25	34,4	0,35	43,8	5,89	29,5	—	—	63,95	68,8	43,30	55,9
Sept. "	4,—	23,3	4,15	31,7	77,25	33,4	93,25	39,5	145,50	31,5	0,25	31,3	2,02	10,1	11,21	75,7	63,55	68,3	42,62 ⁶	55,0
Oct. "	3,60	20,9	3,90	29,8	72,00	31,1	94,00	39,8	140,00	30,3	0,21	26,3	2,93	14,7	5,16	34,9	63,— ⁶⁾	67,7	42,— ⁶⁾	54,2
8	3,55	20,6	3,60	27,5	68,00	29,4	92,00	39,0	139,00	30,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nos. van 8, 15 Aug. 1928, 25 Febr. 1931 en 15 Febr. 1933. 2) Tot Jan. 1931 Hard Winter No. 2 van Jan. 1931 tot 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74/5 K.G. Hongaarsche vanaf 26 Mei 1930 tot 23 Mei 1932 74 K.G. Zuid-Russische; van 23 Mei 1932 tot 2 Oct. 1933 No. 2 Canada. 3) Tot Canada. Van 19 Sept. '32 tot 24 Juli '33 62/63 K.G. Z.-Russ. 4) De jaren 1928 en 1929 Broek op Langendijk. 5) 5 Oct. 6) 4 Oct.

Vervolg STATISTISCH OVERZICHT

	MINERALEN						TEXTIELGOEDEREN								DIVERSEN					
	STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkerolen ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33,9° Bé s. g. per barrel		BENZINE Gulf exp. 64/66° cts. per U.S. gallon		KATOEN			WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.		WOL gekamde Australische, Crossbred Col- onial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		KOE- HUIDEN Gaaf, open kop 57-61 pnd.		KALK- SALPETER 100 kg. netto				
	fl.	%	\$	%	\$cts.	%	\$ cts.	%	pence	%	pence	%	pence	%	fl.	%	fl.	%		
1925	10,80	100,0	1,68	100,0	14,86	100,—	23,25	100,0	29,27	100,—	9,35	100,—	55,00	100,0	29,50	100,0	34,70	100,0	12,—	100,0
1926	17,90	165,7	1,89	112,5	13,65	91,9	17,55	75,5	16,24	55,5	6,30	67,4	47,25	85,9	24,75	83,9	28,46	82,0	11,61	96,8
1927	11,25	104,2	1,30	77,4	14,86	100,—	17,50	75,3	16,78	57,3	7,27	77,8	48,50	88,2	26,50	89,8	40,43	116,5	11,48	95,7
1928	10,10	93,5	1,20	71,4	9,98	67,2	20,00	86,0	19,21	65,6	7,51	80,4	51,50	93,6	30,50	103,4	47,58	137,1	11,48	95,7
1929	11,40	105,6	1,23	73,2	10,—	67,3	19,15	82,4	17,05	58,2	6,59	70,5	39,—	70,9	25,25	85,6	32,25	92,9	10,60	88,3
1930	11,35	105,1	1,12	66,7	8,77	59,0	13,55	58,3	12,—	41,0	3,92	41,9	26,75	48,6	16,25	55,1	25,36	73,1	9,84	82,0
1931	10,05	93,1	0,58	34,5	5,04	33,9	8,60	37,0	7,33	25,0	3,08	33,0	21,50	39,1	12,00	40,7	18,65	53,7	8,61	71,8
1932	8,00	74,1	0,81	48,2	4,50	30,3	6,45	27,7	5,21	17,8	3,11	33,3	16,00	29,1	8,50	28,8	11,15	32,1	6,15	51,3
1933	7,00	64,8	0,45	26,8	3,61	24,3	6,75	29,0	5,13	17,5	2,78	29,7	19,25	35,0	9,50	32,2	13,26	38,2	6,18	51,5
Jan. 1932	8,25	76,3	0,71	42,3	5,25	35,3	6,65	28,6	5,09	17,4	3,38	36,2	16,50	30,0	9,00	30,5	11,63	33,5	7,10	59,2
Febr. "	8,25	76,3	0,71	42,3	4,92 ⁶	33,1	6,90	29,7	5,31	18,1	3,51	37,6	16,25	29,5	9,00	30,5	11,75	33,9	7,25	60,4
Maart "	8,35	77,2	0,71	42,3	4,62 ⁶	31,1	6,90	29,7	5,37	18,3	3,30	35,3	16,50	30,0	8,75	29,7	10,25	29,5	7,40	61,7
April "	8,65	80,1	0,86	51,2	4,34	29,2	6,25	26,9	5,08	17,4	3,08	33,0	16,50	30,0	9,00	30,5	9,25	26,7	7,40	61,7
Mei "	8,30	76,9	0,86	51,2	4,25	28,6	5,80	24,9	4,57	15,6	2,76	29,5	15,75	28,6	8,25	28,0	8,88	25,6	7,40	61,7
Juni "	8,25	76,3	0,86	51,2	4,25	28,6	5,25	22,6	4,44	15,2	2,55	27,3	15,25	27,7	7,75	26,3	9,—	25,9	7,40	61,7
Juli "	8,10	75,0	0,86	51,2	4,25	28,6	5,80	24,9	4,97	17,0	2,77	29,6	16,00	29,1	8,50	28,8	9,75	28,1	7,—	—
Aug. "	7,80	72,2	0,86	51,2	4,30	28,9	7,35	31,6	5,71	19,5	3,33	35,6	15,75	28,6	8,25	28,0	12,—	34,6	5,70	47,5
Sept. "	7,75	71,8	0,86	51,2	4,37 ⁶	29,4	7,75	33,3	6,37	21,8	3,64	38,9	16,75	30,5	8,75	29,7	13,75	39,6	5,90	49,2
Oct. "	7,65	70,8	0,86	51,2	4,45	29,9	6,50	28,0	5,68	19,4	3,16	33,8	15,75	28,6	8,50	28,8	14,—	40,3	6,—	50,0
Nov. "	7,40	68,5	0,86	51,2	4,60	31,0	6,15	26,5	5,16	17,6	3,—	32,1	15,25	27,7	8,25	28,0	12,—	34,6	6,10	50,8
Dec. "	7,25	67,1	0,74 ⁶	44,3	4,43 ⁶	29,8	5,95	25,6	4,73	16,2	2,80	30,0	15,25	27,7	8,00	27,1	11,50	33,1	6,20	51,7
Jan. 1933	7,05	65,3	0,53	31,5	4,16	28,0	6,15	26,5	5,13	17,5	2,95	31,6	15,75	28,6	8,25	28,0	11,50	33,1	6,30	52,6
Febr. "	7,20	66,7	0,38	22,6	3,97	26,7	6,10	26,2	4,98	17,0	2,78	29,7	15,50	28,2	8,25	28,0	10,38	29,9	6,40	53,3
Maart "	7,25	67,1																		

VAN GROOTHANDELSPRIJZEN.

	ZUIVEL EN EIERN										METALEN													
	BOTER per K.G. Leeuwarder Comm. Noteering		BOTER p. K.G. Héffing Crisis Zuivel-Centr.		KAAS Edammer Alkmaar Fabrieks-kaas kl. m/merk per 50 K.G.		EIERN Gem. not. Eiermijn Roermond p. 100 st.		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton		LOOD Locoprijzen Londen per Eng. ton		TIN Locoprijzen Londen per Eng. ton		IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesb. per Eng. ton		GIETIJZER (Lux III) p. Eng. t. f.o.b. Antwerpen		ZINK Locoprijzen Londen per Eng. ton		GOUD cash Londen per ounce fine		ZILVER cash Londen per Standard Ounce	
	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	£	%	£	%	£	%	sh.	%	sh.	%	£	%	sh.	%	pence	%
1925	2,31	100,0	—	—	56,—	100,0	9,18	100,0	62,1/6	100,0	36,8/6	100,0	261,17/-	100,0	73/-	100,0	67/-	100,0	36,3/6	100,0	85/6	100,0	32 ¹ / ₈	100,0
1926	1,98	85,7	—	—	43,15	77,1	8,15	88,8	58,1/-	93,5	31,1/6	85,3	290,17/6	111,1	86/6	118,5	68/8	102,5	34,2/6	94,3	85/-	99,5	28 ¹ / ₁₆	89,3
1927	2,03	87,9	—	—	43,30	77,3	7,96	86,7	55,14/-	89,7	24,4/-	66,4	290,4/-	110,8	73/-	100,0	64/6	96,3	28,10/-	78,8	85/-	99,5	26 ³ / ₄	83,3
1928	2,11	91,3	—	—	48,05	85,8	7,99	87,0	63,16/-	102,8	21,1/-	57,8	227,5/-	86,8	66/-	90,4	62/8	93,5	25,5/6	69,9	85/-	99,5	26 ¹ / ₁₆	81,1
1929	2,05	88,7	—	—	45,40	81,1	8,11	88,3	75,14/-	121,9	23,5/-	63,8	203,15/6	77,8	70/6	96,6	68/9	102,6	24,17/6	68,8	85/-	99,5	24 ⁷ / ₁₆	76,2
1930	1,66	71,9	—	—	38,45	68,7	6,72	73,2	54,13/-	88,0	18,1/6	49,6	142,5/-	54,3	67/-	91,8	59/6	88,8	16,17/-	46,6	85/-	99,5	17 ¹ / ₁₆	55,4
1931	1,34	58,0	—	—	31,30	56,9	5,35	58,3	36,5/-	58,4	12,1/-	33,1	110,1/-	42,0	55/-	75,3	47/6	70,9	11,10/6	31,9	92/6	108,2	13 ³ / ₁₆	41,6
1932	0,94	40,7	—	—	22,70	40,5	4,14	45,1	22,17/-	36,8	8,12/-	23,6	97,2/-	37,1	42/-	57,5	37/-	55,2	9,16/-	27,1	118/-	138,0	12 ⁷ / ₁₆	40,1
1933	0,61	26,4	0,96	—	20,20	36,1	3,71	40,4	22,2/6	35,6	7,17/6	21,6	131,18/-	50,1	41/-	56,2	35/-	52,2	10,12/6	29,4	124 ⁷ / ₁₆	145,8	12 ³ / ₁₆	38,5
Jan. '33	0,73	31,6	0,89	—	21,75	38,8	4,27	46,7	19,17/-	32,0	7,8/-	20,3	100,1/6	38,1	40/6	55,5	34/6	51,5	9,19/-	27,5	122/8	143,5	11 ¹ / ₁₆	36,4
Febr. "	0,65	28,1	0,91	—	20,60	36,8	4,35	47,4	20,3/-	32,5	7,7/-	20,2	104,7/6	39,9	43/-	58,9	34/-	50,7	9,15/-	27,0	120/5	140,8	11 ¹ / ₁₆	37,2
Mrt. "	0,53	22,9	0,99	—	19,40	34,6	2,80	30,5	20,-/6	32,3	7,10/-	20,6	104,18/3	40,1	43/-	58,9	34/7	51,6	10,7/-	28,6	120/5	140,8	12 ⁷ / ₁₆	38,7
Apr. "	0,54	23,4	1,-	—	18,55	33,1	2,07 ⁵	22,6	20,11/6	33,1	7,12/6	20,9	109,17/-	42,0	43/-	58,9	35/6	53,0	10,8/6	28,8	120/1	140,4	12 ¹ / ₁₆	39,9
Mei "	0,52	22,5	1,-	—	21,80	38,9	2,49	27,1	23,6/6	37,6	8,6/-	22,9	128,17/6	49,2	41/6	56,8	36/6	54,5	10,13/-	29,4	123/6	144,4	13 ¹ / ₁₆	41,2
Juni "	0,52	22,5	1,-	—	23,50	42,0	2,50	27,2	25,7/-	40,8	9,4/-	25,3	151,10/6	57,9	42/-	57,5	37/-	55,2	11,12/6	32,1	122 ³ / ₄	143,0	13 ¹ / ₁₆	41,2
Juli "	0,55	23,8	1,-	—	18,50	33,0	2,60	28,3	25,16/-	41,6	9,2/-	25,0	148,1/6	56,5	41/6	56,8	35/-	52,2	12,1/-	33,3	123 ¹ / ₁₀	144,9	12 ⁷ / ₁₆	38,7
Aug. "	0,63	27,3	1,-	—	18,90	33,8	3,57 ⁶	38,9	24,5/-	39,1	8,4/6	22,6	145,3/-	55,4	41/-	56,2	35/-	52,2	11,7/-	31,9	125/10	147,2	12	37,4
Sept. "	0,66	28,6	0,95	—	18,40	32,9	3,91	42,6	22,16/6	36,8	7,16/-	21,4	140,17/6	53,8	39/6	54,1	34/6	51,5	10,18/6	30,2	130/11	153,1	11 ¹ / ₁₆	37,2
Oct. "	0,68	29,4	0,90	—	19,45	34,7	4,68	51,0	22,1/-	35,5	7,14/-	21,1	145,5/-	55,5	39/6	54,1	34/6	51,5	10,13/-	29,4	131/1	153,3	13 ¹ / ₁₆	37,0
Nov. "	0,65	28,1	0,90	—	20,80	37,1	5,80	63,2	20,6/6	32,7	7,13/6	21,1	150,9/6	57,5	40/-	54,8	34/6	51,5	9,19/6	27,6	128 ⁵ / ₁₆	150,1	12 ¹ / ₁₆	38,1
Dec. "	0,60	26,0	1,-	—	20,40	36,4	5,47 ⁶	59,6	21,1/-	33,9	7,12/-	20,9	153,8/-	58,6	40/6	55,5	36/-	53,7	9,19/-	27,5	126 ² / ₄	147,6	12 ³ / ₁₆	39,1
Jan. '34	0,50	21,6	1,-	—	20,40	36,4	5,05	55,0	21,7/-	34,4	7,7/-	20,2	148,3/-	56,8	39/6	54,1	36/-	53,7	9,12/-	26,5	129/6	151,5	12 ³ / ₄	39,7
Febr. "	0,47	20,3	1,-	—	21,55	38,5	3,68	40,1	20,9/6	33,0	7,4/-	19,8	140,13/-	53,7	39/6	54,1	36/5	54,4	9,-/6	24,9	137/1	160,3	12 ¹ / ₁₆	38,9
Mrt. "	0,44	19,0	1,-	—	19,90	35,5	2,71	29,5	20,3/-	32,5	7,3/6	19,7	144,15/6	55,3	40/6	55,5	35/3	52,6	9,2/-	25,2	136/8	159,8	12 ³ / ₁₆	39,3
Apr. "	0,42	18,2	1,-	—	17,20	30,7	2,72	29,6	20,14/6	33,4	7,4/6	19,8	150,10/6	57,5	41/6	56,8	34/2	51,0	9,7/6	25,9	135 ¹ / ₁₆	158,0	12 ⁷ / ₁₆	38,7
Mei "	0,41	17,7	1,-	—	16,05	28,7	2,54	27,7	20,4/-	32,5	6,16/6	18,7	144,19/6	55,4	40/6	55,5	32/9	48,9	9,2/-	25,2	136 ³ / ₁₆	159,4	12 ¹ / ₁₆	37,5
Juni "	0,41	17,7	1,-	—	19,40	34,6	2,74 ⁴	29,9	19,8/6	32,1	6,14/-	18,4	140,1/-	53,5	40/6	55,5	31/9	47,4	8,16/-	24,3	137 ⁸ / ₁₆	161,1	12 ¹ / ₁₆	38,1
Juli "	0,40	17,3	1,-	—	21,50	38,4	2,81	30,6	18,1/-	29,9	6,14/6	18,5	142,9/-	54,0	40/6	55,5	32/4	48,2	8,6/-	22,9	137/11	161,4	12 ³ / ₁₆	39,7
Aug. "	0,43	18,6	1,-	—	20,90	37,3	3,32 ⁶	36,2	17,7/-	29,9	6,14/-	18,4	139,7/6	53,2	40/6	54,8	32/6	48,5	8,7/6	23,2	138/6	162,0	13	40,5
Sept. "	0,43	18,6	1,-	—	18,12 ⁵	32,4	3,31	36,1	16,10/-	26,6	6,5/6	17,2	137,17/-	52,6	39/6	54,1	32/6	48,5	7,17/-	21,7	141,-	164,9	13 ¹ / ₁₆	40,9
1 Oct. "	0,43 ¹	18,6	1,-	—	17,50 ⁶	31,3	3,50	37,1	16,4/-	26,1	6,6/6	17,4	139,1/-	53,1	39/6	54,1	32/6	48,5	7,8/-	20,5	141/6	165,5	13 ⁷ / ₁₆	41,8
8							3,80	41,4	15,11/3	25,1	6,5,9	17,2	138,6/-	52,8	39/6	54,1	32/6	48,5	7,5/-	20,0	142/6	166,7	13 ³ / ₄	42,8

26 Sept. 1932 79 K.G. La Plata; van 26 Sept. 1932 tot 5 Febr. 1934 Manitoba No. 2 3) Tot Jan. 1928 Western; vanaf Jan. 1928 tot 16 Dec. 1929 American No. 2, van 17 Jan. 1928 Malting; van Jan. 1928 tot 9 Febr. 1931 American No. 2, van 9 Febr. 1931

VAN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

	BOUWMATERIALEN										KOLONIALE PRODUCTEN									
	VURENHOUT basis 7" f.o.b. Zweden/Finland per standaard van 4.672 M ³ .		S T E E N E N binnenmuur per 1000 stuks		buitenmuur per 1000 stuks		CACAO G.F. Accra per 50 K.G. c.i.f. Nederland		COPRA Ned.-Ind. f. m. s. per 100 K.G. Amsterdam		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.		RUBBER ¹⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.		SUIKER Witte kristal-suiker loco R'dam/A'dam per 100 K.G.		THEE Af. N.-I. thee v. A'dam gem. pr. Java-en Sumatra thee p. 1/2 K.G.		INDEXCIJFER Grondstoffen Koloniale producten	
	f.	%	f.	%	f.	%	sh.	%	f.	%	cts.	%	Sh.	%	f.	%	cts.	%	100,0	100,0
1925	159,75	100	15,50	100,-	19,-	100,-	42/6	100,-	35,87 ⁴	100,0	61,375	100,0	2/11,625	100,0	18,75	100,0	84,5	100,0	100,0	100,0
1926	153,50	96,1	15,75	101,6	19,50	102,6	49/-	115,3	34,-	94,8	55,375	90,2	2/-	67,4	17,50	93,3	94,25	111,5	86,0	102,8
1927	160,50	100,5	14,50	93,5	18,50	97,4	68/-	160,0	32,62 ⁴	90,9	46,875	76,4	1/6,375	51,6	19,12 ¹	102,0	82,75	97,9	87,5	108,1
1928	151,50	94,8	12,-	77,4	18,50	97,4	57/3	134,9	31,87 ⁵	88,9	49,625	80,9	-10,75	30,2	15,85	84,5	75,25	89,1	84,8	97,4
1929	146,00	91,4	14,-	90,3	21,25	111,8	45/10	107,9	27,37 ⁵	76,3	50,75	82,7	-10,25	28,8	13,-	69,3	69,25	82,0	81,9	85,5
1930	141,50	88,6	12,50	80,6	20,75	109,2	34/11	82,2	22,62 ⁵	63,1	32	52,1	-15,875	16,5	9,60	51,2	60,75	71,8	66,0	84,3
1931	110,75	69,3	10,25	66,1	20,25	106,6	22/5	52,8	15,37 ⁵	42,9	25	40,7	-3	8,4	8,-	42,7	42,50	50,3	46,8	46,6
1932	69,00	43,2	9,25	59,7	15,-	78,9	19/6	45,9	13,-	36,2	24	39,1	-1,75	4,9	6,32 ⁵	33,7	28,25	33,4	38,1	38,0
1933	73,50	46,0	10,-	64,5	12,75	67,1	15/4	36,0	9,30	25,9	21,10	34,2	-12,25	6,3	5,52 ⁵	29,5	32,75	38,7	35,2	34,7
Jan. '32	82,50																			

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	22 Sept. 1934	29 Sept. 1934	1/6 Oct. '34 Laagste	6 Oct. 1934 Hoogste
Alexandrië..	Piaat. p. £	97 1/2	97 1/2	97 1/2	97 1/2
Athene	Dr. p. £	515	515	512	513
Bangkok...	Sh. p. tical	1/10 1/8	1/10 1/8	1/10 1/8	1/10 1/8
Budapest ..	Pen. p. f.	16 3/4	16 3/4	16 3/4	16 3/4
Buenos Aires	d. p. \$	29 1/8	29 1/8	28 5/8	29 1/8
Calcutta	Sh. p. rup.	1/6 1/16	1/6 1/16	1/6 1/32	1/6 1/16
Constantin ..	Piaat. p. £	610	605	605	605
Hongkong ..	Sh. p. \$	1/6 1/16	1/7 1/8	1/7	1/8
Kobe	Sh. p. yen	1/2 1/32	1/2 1/8	1/1 1/16	1/2 1/10
Lissabon	Escu. p. £	110 1/8	110 1/8	109 3/4	110 3/8
Mexico	\$ per £	18	18	17 1/2	18 1/2
Montevideo 2)	d. per £	19 1/2	19 3/4	19 1/2	20 1/2
Montreal ..	\$ per £	4.83 3/8	4.83 1/2	4.80 1/4	4.83
Rio de Janeiro	d. per Mil.	3 7/16	3 5/8	3 3/8	3 1/16
Shanghai ..	Sh. p. tael	1/5 1/16	1/5 1/2	1/5 1/4	1/6 1/8
Singapore ..	id. p. \$	2/4 1/32	2/4 5/32	2/4 1/16	2/4 1/4
Valparaiso 4)	\$ per £	124.25	123.25	121.00	123.25
Warschau ..	Zl. p. £	26 1/8	26	25 1/16	26 1/8

1) Officiële not. 36 1/2 laten, gemidd. not., welke importeurs hebben te betalen, 31 25/32, sinds 3 Oct. 31 25/32, sinds 5 Oct. 31 25/32. 2) Offic. not. vanaf 21 Sept. 39 1/2, vanaf 25 Sept. 39 1/2, vanaf 1 Oct. 39 1/4. 3) Id. 4/4, sinds 28 Sept. 4 1/2. 4) 90 dg. 5) Vanaf 28 Aug. laatste „export” notering.

ZILVERPRIJS

Londen 1) (N.York 2)	22 Sept. 1934
2 Oct. 1934..	22 5/8
3 „ 1934..	22 5/8
4 „ 1934..	22 1/2
5 „ 1934..	22 5/8
6 „ 1934..	22 1/10
8 „ 1934..	22 7/8
9 Oct. 1933..	18 1/2
27 Juli 1914..	24 1/16

GOUDPRIJS 2)

Londen	22 Sept. 1934
2 Oct. 1934....	142/2 1/2
3 „ 1934....	142/2 1/2
4 „ 1934....	142/1
5 „ 1934....	142 4
6 „ 1934....	142/3
8 „ 1934....	142/6
9 Oct. 1933....	133/1
27 Juli 1914....	84/10 3/4

1) In pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) In sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS

Vorderingen.	22 Sept. 1934	29 Sept. 1934
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandse Bank.....	f 59.372.367,90	f 42.364.834,—
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	19.038,49	230.033,37
Voorsch. op ultimo Augustus 1934 aan de gem. verstrekt op aan haar uit te keeren hoofds. der pers. bel., aand. in de hoofds. der grondbel. en der gem. fondsbel., alsmede op de belastingen en op de vermogensbelasting	2.389.415,31	2.389.415,31
Voorschotten aan Ned.-Indië.....	280.856.582,25	279.908.680,05
Id. aan Suriname.....	12.631.129,48	12.841.608,02
Id. aan Curaçao.....	2.641.244,31	2.647.810,73
Kasvord. weg. creditverst. a/h. buiten. Daggeldleeningen tegen onderpand ..	114.674.790,85	115.433.836,05
Saldo der postrek. v. Rijkscomptabelen Vord. op het Alg. Burg. Pensioenfonds 1)	3.500.000,—	3.500.000,—
Vord. op andere Staatsbedrijven 1).....	26.922.062,24	28.916.361,29
Verstr. t. laste der Rijksbegr. kasgeldleeningen aan gemeenten (saldo).....	17.227.587,42	17.252.587,42
Verplichtingen.	36.150.836,77	35.673.236,77
Voorshot door De Ned. Bank ingev. art. 16 van haar octrooi verstrekt Schatkistbiljetten in omloop.....	f 443.454.000,—	f 440.950.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	120.490.000,—	120.490.000,—
Zilverbons in omloop.....	1.312.981,—	1.310.950,—
Schuld op ultimo Augustus 1934 a/d. gem. weg. a. h. uit te keeren hoofds. d. pers. bel., aand. i. d. hoofds. d. grondb. e. d. gem. fondsbel. alsmede op de bel. en op de verm. bel.	14.074.045,09	14.295.710,29
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. 1)	98.228.637,40	103.907.056,33
Id. a. h. Staatsbedr. der P.T. en T. 1)	61.805,10	61.805,10
Id. aan diverse instellingen 1).....	67.497.521,28	67.496.797,48

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	29 Sept. 1934	6 Oct. 1934
Saldo Javasche Bank.....	f 6.089.000,—	f 1.337.000,—
Betaalmiddelen in 's Lands kas.....	—	—
waaronder Muntbiljetten.....	—	—
Verplichtingen:	279.909.000,—	270.468.000,—
Voorshot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell.	1.750.000,—	1.750.000,—
Schatkistpromessen.....	11.370.000,—	12.035.000,—
Schatkistbiljetten.....	1.750.000,—	1.750.000,—
Muntbiljetten in omloop.....	1.596.000,—	1.634.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds.	—	—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	—	—
Voorshot van de Javasche Bank.....	—	—

SURINAAMSCHIE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opelschb. schulden	Discont.	Div. reke-ningen 1)
1 Sept. 1934..	720	1.151	661	580	1.750
25 Aug. 1934..	738	990	612	577	1.732
18 „ 1934..	735	1.009	613	575	1.718
11 „ 1934..	726	1.050	623	576	1.690
4 „ 1934..	725	1.203	620	575	1.705
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluftp. der activa.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 8 October 1934.

Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f	22.034.782,98
	Bijbnk. „	219.154,96
	Ag.sch. „	3.182.594,78
Papier o. h. Buitenl. in disconto		866.250,—
Idem eigen portef.	f	866.250,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.		—
Beleeningen		866.250,—
incl. vrach.	Hfdbk. f	101.574.714,76 1)
in rek.-crt.	Bijbnk. „	5.296.629,84
op onderp.	Ag.sch. „	39.013.081,45
	f	145.884.426,05
Op Effecten	f	140.570.972,59 1)
Op Goederen en Spec. „		5.313.453,46
		145.884.426,05 1)
Voorschotten a. h. Rijk		—
Munt, Goud	f	102.176.410,—
Muntmat., Goud ..		770.207.090,98
	f	872.383.500,98
Munt, Zilver, enz. „		21.166.559,20
Muntmat., Zilver.. „		—
		893.550.060,18 2)
Belegging van kapitaal, reserves en pensioenfonds		37.680.612,44
Gebouwen en Meub. der Bank		4.970.000,—
Diverse rekeningen		6.050.881,41
Staat d. Nederl. (Wet v. 27/5 '32, S. No. 221) „		16.996.491,37
	f	1.131.435.254,17

Passiva.

Kapitaal	f	20.000.000,—
Reservefonds		3.807.914,92
Bijzondere reserve		5.000.000,—
Pensioenfonds		9.242.813,93
Bankbiljetten in omloop.....		901.739.640,—
Bankassigatiën in omloop		133.978,49
Rek.-Cour. f Het Rijk	f	48.926.654,76
saldo's: { Anderen „		139.989.940,62
		188.916.595,38
Diverse rekeningen		2.594.311,45
	f	1.131.435.254,17

Beschikbaar metaalsaldo

Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is

1) Waarvan aan Nederlandsch-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99)

2) Waarvan in het buitenland

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opelschb. schulden	Beschikk. Metaal-saldo	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
8 Oct. '34	102176	770.207	901.740	189.051	457.048	82
1 „ '34	102176	764.073	926.494	175.100	446.990	80 2)
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

1) Onder de activa. 2) Ruim.

JAVASCHE BANK.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opelschb. schulden	Beschikk. metaal-saldo
6 Oct. '34 2)	142.150		189.470	29.060	54.738
29 Sept. '34 2)	142.220		186.200	31.850	55.000
8 Sept. 1934	113.483	28.466	185.868	32.518	54.595
1 „ 1934	113.480	28.512	182.344	33.886	55.501
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

1) Sluftp. der activa. 2) Cijfers telegrafisch ontvangen.